

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

2004

93
2

ՆԱՍՐԵԹՏԻՆ
ՀՕՃԱՆԸՆ
ԹՕՀԱՖ ԼԱԹԻՖԵԼԵՐԻ

ԹԻԻՐԳԻ ԼԻՍԱՆՐՆՏԱՆ ԹԵՐՃԻՄԵ
ՈՂՐՆԱՐԱԳԻ ԹԱՊՀ ՎԵ ԹԵՄՍԻԼ ԳԸԼԸՆՏԸ

ԱՍԻԹԱՆԷ

1975

XI 7 ն
8943-3

ՆԱՍՐԷԹՏԻՆ

93

4-2

Հ Օ Ճ Ա Ն Ը Ն

Թ Ր Յ Ա Ֆ Լ Ա Թ Ի Ֆ Է Լ Է Ր Ի

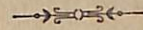

ԹԻԻՐՔԻ ԼԻՍԱՆԸՆՏԱՆ ԹԵՂՅԻՒՄԷ
ՕԼՈՒՆԱՐԱԳ ԹԱՊՀ ՎԷ ԹԵՄՍԻԼ ԳԸԼԸՆՏԸ

65-447
52-42

ՆԱՍՐԷԹՏԻՆ ՀՕՃԱՆԸՆ Լ Ա Թ Ի Ֆ Է Լ Է Ր Ի

4998-50

1. Պիր կիւն Նասրէթտին Հօճա քիւրսիւյէ չը-
գըպ ճէմաաթա եիւքսէք ավաղ իլէ սիւալ իտէր.
“էյ ճէմաաթլար, սիղէ նէ տէյէճէյիմ պիլիլ րմի-
սիւիլ”, ճէմաաթ թէաճիւպտէ գալարագ “խա-
յըր, Հօճա էֆէնտի, սէն տէմէտէն պիլ նա՞սը
պիլէ պիլերիլ :

“ Եա սիլ պիլմէտիքտէն սօնրա պէն սիղէ նէ՞
սէօյլէյիմ ” տէր Հօճա վէ քիւրսիւտէն աշաղա
էնիպ կիտէր :

Էրթէսի կիւնիւ թէքրար կէլիպ եօգարը չըգըպ
կիւնէ էվվէլքի սիւալի իթտիկիւնտէ, պու տէֆա
ճէմաաթ ագըըր տավրանմագ ֆիքրի իլէ Հօճա
տաՀա սէօյլիւնիւ թէքմիլ իթմէտէն “ էվվէթ,
պիլերիլ, պիլերիլ ” տէյի ճէվապ վէրիլէր, Հօճա
կիւճէնիպ . “ էյ սիլ պիլերսէնիլ, պէն սիղէ նէ՞
սէօյլէյիմ ” տէր կիւնէ պրագըպ կիտէր :

Հօճանըն տէյէճէկի ճէմաաթա մէրագ օլուպ՝
աճապա շունու նէ ֆէնա իլէ աղգընտան ալապիլի-
րիլ տէյի տիւշիւնիւր՝քէն, պիրտէ Նասրէթտին
կէօթիլ գընայը պալմումուլար իլէ տալէթ օլուն-
մուշ կիպի աճէլէ կէլիւ քիւրսիւյէ չըգար, կիւնէ

սիւալ իտէր . « Էյ ճէմաաթլար սիզէ նէ՞ տէյէ-
 ճէյիմ , պիլի՞րմիսինիզ » , ճէմաաթ նէ տէյէճէ-
 յինի շաջըրլայ « Է՛հ քիմիսիզ պիլիբիզ , քիմիսիզ
 պիլմէյիզ » տէրլէր . « Էյ էոյլէ իսէ նէ պօշ եէրէ
 չէնեհմի եօրայլմ . պիլէնինիզ պիլմէյէնլէրէ էօյ-
 րէթսին » տէյիպ սավուշաու :

2. Պիր կիւն Հօճա քէօյտէ նէ գատար ատէմ
 վարըսա ճամիլէ շաղըրլայ տուա գըլտըրըր : Թէք-
 միլ օլտուգտան սօնրա հէր քէս պու տուանըն ասլը
 նէ՞ տիր տէյի սիւալ իթտիկլէրինտէ « եա զավալ-
 րըլար , շիւքր էտին Ալլահա քի տէվէյէ գօլ գա-
 նատ վէրմէմիշ . էյէր գանատը օլմուշ օլայրտը
 տամլարընըզա պաճալարընըզա գօնուպ էվինիզի
 պարգընըզը պաշընըզա երգար ըտը » տէմիշ :

3. Նասրէթտին պիր կիւն համամա կիրէր պա-
 գար քի քիմնէ եօգ . էլինէ ֆըրսանտ կէչիպ պաշ-
 րար մանի շարգի օգումայա : Սէսի չաթլազ գըլ կի-
 պի քէնտինէ բէք ահէն քլի կէլէրէք , սէվինճին-
 տէն համամտէն չըգար տօղրու պիր մինարէյէ չը-
 գըպ էօյլէն վաղթը պաշլար ագչամ էզանը վէր-
 մէյէ : ճամիլին իմամը պունուն պէտտավի սէսինի
 իշիտէրէք սիւփիւրկէ սափընը գաբտըզը կիպի
 մինարէյէ չըգըպ « Սուս էչէք հէրիֆ սուս , ա՛հ
 նէ տէ նէ քպէթ սէսին վար եա » տէյէրէք , պաշլար
 Հօճայը տէօյմէյէ : Նասրէթտին աղլայարագ . « աի
 եօգ մու պիր իսայըր սահապը քի շուրայա պիր հա-
 մամ եափտըրսատա պէնի նէ քպէթ սէսիմտէն , սէ-
 նիտէ նէ քպէտ իըրսընտան ինէլաս իթսէ » տէմիշ :

4. Պիր կիւն Հօճայա բուեասընտա տօգուզ ազ-

ճէ վէրիլէր : Օ տա՛ եօգ օն իսթէրիմ ֆիլան տէյի
 նիզա էաէր՝ քէն օյանըր պագար քի պիր շէյ եօգ , կի-
 նէ կէօղլէրին գաբտըլպ վէ էլլէրի ուզատըպ « կէթի-
 րին տօգուզ օլտուն կէթիրին » տէմիշ , վէ օլ միւլհա-
 գա իլէ թէքրար ույգուսու կէթիւրիւպ ուլումուշ :

5. Պիր կիւն Հօճա գըրա չըգմըշ կէզէր՝ քէն , էօ-
 թէտէն պիր գաշ աթըր կէօրիւնիւր , Նասրէթտին
 պունլարը խըրտըղ մէմուլ իտէրէք բուպալարընը չը-
 գարըպ պիր եէրէ սագլար . քէնտիսիտէ իւրիւրեան
 պիր մէզար թաշընըն իշինէ կիրէր : Աթըլար պու-
 նու պու հալաէ կէօրիւպ աճընարագ « հէ՛յ , իհթի-
 յար պու սօղուգ հալատա թաշըն իսթիւնտէ նա՞-
 սըլ չըփլագ օթուրու յօրսուն » տէյի սիւալ իթտիք-
 լէրինտէ՛ Հօճանըն տիլի տօլաշըպ « վալլահա՛ , սղի՛զ
 էֆէնտիլէրիմ . տիւն էօլտիւմ իտի կէօմիւլէր
 պագտըմ՝ իշէրիսի գալապալըգ , սըճագտան պօ-
 զուրույօրտըմ՝ ծնուն իշին պիրազ սահրայէ չըգտըմ՝
 քի ֆէրահէնէիմ » տէմիշ : Եօլճուրար պունու վի-
 ըուշան սանըպ , պըրագըպ էօլլէրինէ կիտէրլէր :

6. Նասրէթտին էֆէնտի պիր կիւն պիր պօսթա-
 նա խըրսըզըզա կիտիպ՝ էլինէ ըսատ կէլէնի գօբա-
 րըպ ճուվալա տօլտուրուր՝ քէն , պօսթանճը եէթի-
 շիր « սէն պունտա նէ՛ արարսըն » տէյի եագասը-
 նը թօիլայընճա՝ Հօճա մէսէլէյի շաջըրլայ , « ա՛լս օ-
 զուլ կէ . . . կէչէն կիւն պի . . . պիր շիտէթլի ֆու
 . . . ֆուրթունա չըգտը պի . . . պիլի՞րմիսին » . « Է՛յ նէ
 օլմուշ » . « իշթէ օ ըրուզկեար պէնի պուրայա աթ-
 տը » . « Է՛յ բէք էյի , լաքին պունլարը քի՞մ գօբար-
 տը » . « չիւն քի ըրուզկեար շիտտէթլի օլտուղունտան

նէ՞րէ, յէ եարբըշարմ իսէ էլիմտէ դալտը», «պու ճէ-
վապընտա կիւղէլ, աւնա ճուվալա քի՞մ իսթիֆ էթ-
տի», տէ, յինճէ՛ Հօճանըն խօշափընըն եաղը . քէսիւիւպ
պիւթիւն պիւթիւնէ նէ տէ, յէճէ յինի շաշըրըպ . «իշ-
թէ պէնտէ ծնու տիւշիւնիւր՝ քէն սէն իւսթէ կէլ-
տին», տէ, յինճէ, պահճէվան հօճայը սօփանըն ալթըն-
տա փիւրիփա, ք էտիպ, պօստանտան տըշարը ալթարը .
Հօճա տըր շիւքը էտիպ է յվահ տաեաղը եէտիմ էմ-
մա . եագամըտա շու զալիմին էլինտէն գուրթար-
տըմ եա տէ յիպ սայըգըլայարագ եօլունա կիթտի»

7. Պիր կիւն Հօճա էֆէնտի պիր շէհիրէ կիտէր,
օրատա պիր հէլվաճը տիւքքեանը կէօրիւպ սիւր-
սալ իչէրի կիրէր, վէ պաշար հէլվանըն հէր պիր
բարշասընը գարբուղ կիպի ազգընա տօլտուրմայա,
Հէլվաճը խըրալանըպ սօփայը շէքիպ վէ պունուն
գափասընա կէօղիւնէ էնտիրմէ յէ զայրէթ իտէր
իքէն՝ Հօճա էլինի տահա զիյատէ շարուգըտըպ
«ա՛հ պու նէ պօլլուգ եէր իմիշ պուրասը քի հէլ-
վայը պիլէ ստամա տէօյէ տէօյէ եէտիրիօրըար »
տէ յիպ հէլվանըն ալայընըտա թէմիղլէմիշ :

8. Բամազան եագըլաշմըջ օլուպ Հօճա տիւշիւ-
նիւր քի պէն պիր մէմլէքէթին պունճա ալիմ հօ-
ճասըլըմ, խարդա ույուպ պիր թագըմ բուզնամէ-
լէր գուլանմագ պանա եագըլմագ : Պու թէֆէք-
քիւր իլէ կիտէր պիր չէօմլէք ալըր վէ այը ունութ-
մամագ իշիւն կիւնտէ իչինէ պիր թաշ ալթար» Հօ-
ճանըն զըզը պու շէ յէ թէաճճիւպ չէքէրէք մախ-
սուս չէօմլէ յին իչինէ պիր ալուճ թաշ տօլտու-
րուր : Օլ կիւն Հօճանըն ըէֆիքլէրիտէ « պու կիւն

Բամազանըն գաշը՞ տըր» տէ յի սիվալ իթտիքլէ-
րինտէ՛ Հօճա տըր « տուրուն կիտէ յիմ էվէ պիր
պագայըմտա կէլէ յիմ » տէ, յէրէք, Հօճա կէլիր չէօմ-
լէ յին իչինտէքի թաշարը սայար քի եիւզ եիրմի
թանէ, հէփսինի սէօյլէսէմ սէփիտսին տէրլէր տէ-
յի կիտէր . «պու կիւն Բամազանըն զըրգպէշի տիր»
տէր : Օնլար Հօճանըն պու բիւր ազըլ ճէվապինէ
գահգահա իլէ կիւլիւշէրէք , « Հօճա այ տէտիկին
օթուզ կիւն օլուր սէն նա՞սըլ զըրգպէշի տիր տէր-
սին», տէտիքլէրինտէ, Հօճա խըրալանըպ «պէ հէյ
նամքեօրըլար, պէն ինսաֆ իթտիմտէ գըրգպէշի տիր
տէտիմ, է յէր չէօմլէք հիսապընա պագարասաք եիւզ
եիրմիսի տիր » տէ յիպ , ճէմաալթը տաղըթմըջ :

9. Քէօյիւլէր պիր կիւն Հօճայա սիւալ իտէրլէր
քի, « Հօճա այ էսկիրսէ, էսկի այը նէ՞ եարարլար»
տէ յի : Նասրէթտին պիրագ տիւշիւնտիւքտէն սօն-
րա, « գըրբարըլար գըրբարըլարտա եըլտըլ եարար-
լար» տէմիշ . քէօյիւլէր, Հօճանըն պու ալիմ ճէ-
վապընա շաշարագ . « աֆէրին Հօճա սաղ օլ գիհ-
նիմիգի է յի գանտըրտըն» տէ յիպ, վէ Հօճանըն իքի
էլլէրինի չէքիշէ չէքիշէ փուս իտուպ կիտէրլէր :

10. Պիր կիւն Հօճա պիր շայ քէնարընտա օթու-
րուր՝ քէն , ծն գարը կէլեր վէ քէնտիլէրինի այըը
այըը շայըն օլ պիր թարափընա պլրէր փարայա
կէշիւրմէ յի Հօճա իլէ բաղար իտէրլէր : Հօճա պուն-
լարը պիրէր պիրէր կէշիւրիւր՝ քէն , պիրիսինի սու
ալըր կէօթիւրիւր : Գարըլար ֆիղան ու ֆէրեատէ
պաշայընճա՝ Հօճա տարըլըպ «նէ տղարսընըզ պէ,
նէ օլտու հա պիր փարա էքսիւք վէրին, աղլարսամ՝

պէն աղլայըմ քի պիր փարա զարար էթտիմ, տէ-
յինճէ, գարըլար տըր հըրսլարընտան Հոճայը պիր
էյիճէ թէփէլէյիպ սավուշուրլար :

11. Պիր կիւն Հոճա նասրէթտին պիր պէօյիւք
թապլանըն տէրունինէ իւչ թանէ իրիճէ էրիք գօ-
յուպ՝ շէհիրին վալիսինէ հէտիլէ կէօթիւրիւր: Եօլտա
էրիքլէրին թապլանըն իչինտէ օ եանա պու եանա
օյնատըգլէրինի, Հոճա գավկա իտէյօրլար մէմուլ
իտէրէք՝ պու նիզայը մայնա էթմէք իչուն իչէրին-
տէն իքիսինի եէյիպ, վէ օլ պիրինի եալընըզ պրազ-
մաղա մէճպուր օլուր: Պէօյլէճէ պագի գալան պիր
էրիլի մէգքիւր թապլա իլէ Վալինին հուզուրունա
կէօթիւրիւր: Վալինին պու իչէ թօհաֆընա կիտիպ՝
Հոճայա խայլիճէ պագչիշ իհասն իտէր:

Պագչիշին լէղզէթի Հոճանըն տամաղընտա գա-
լըպ՝ էրթէսի հաֆթա պիր գաչ օգկա իրի այվա
ալըպ կէօթիւրիւրքէն, գարըսը իւսթէ կէլիւր, վէ
մատաէնին նէթիճէսինի աղնայընճա, Վալինին իխ-
թիյար օլտուղընը սէպէպ թութարագ ասլա գայիլ
օլմաղ “պունու կէօթիւրէճէյինէ, լօփ ինճիր կէօ-
թիւր” տէյի թէնպիհ իտէր: Հոճա “գըրգտա պիր
գարընըն սէօղիւնիւ տիյնէմէք ճայիլ տիր” տէյերէք
ինճիր ալըր կէօթիւրիւր: Պու տէֆա Փաշանըն պիր
թէրս վազթինէ բասթ կէլիպ Հոճանըն կինէ վէ նէ
սէպէպ իլէ կէլմէսինի տույտուգտա, “կէթիւրտիլի
ինճիրլէրի պիրէր պիրէր գաֆասընա վուրուն” տէյի
էմր իտէր թէպաալէրինէ: Պու էմր իւզրէ ինճիրլէրի
Հոճանըն աղզընա պուրնունա վուրտուգլարընտա՝
Հոճա հիչ տուրմայըպ “աֆէրին գարը, եաշասըն

էհիմ” տէյերէք, գարըսընտան թէչէքքիւր էտէր
իտի: Փաշա պու շիւքիւրէ թէհաճճիւպ էտիպ սէ-
պէպինի սիւալ իտէր: Օլ վագըթ Հոճա Փաշայա
տուա իտէրէք “էֆէնտիմ, գարըմըն սէօղիւնիւ
տիյնէտիմտէ ինճիր կէթիւրտիմ. էկէր պէնիմ տի-
վանէ աղլըմա ույուպտա այվալարը կէթիւրէ իտիմ,
շիմտի (անամ աղլայըպ) գաֆամ կէօղիւմ բաթլա-
յաճաղըտը, իլթէ պունուն իչին օնա շիւքր իտէ-
րիմ, տէյինճէ, պունուն իլէ տալի Փաշանըն հըրսը
սավուշուպ, վէ էլինի ճէպինէ սօգուպ պիր մըգ-
տար պագչիշ իհասն էյլէյիպ, Հոճայը տէֆ իտէր:

12. Հոճա նասրէթտին պիր կիւն Տիյարպէքիւրէ
կիտիպ պագար քի իրի իրի գարբուղ սաթարլար.
լաքին շիւպհէլէնիպ “աճապա գարբուղ մու տըր
տէյիլ մի տիր” տէյերէք, սաթըճընըն պիրիսինէ
“պու նէ” տիր” տէյու սիւալ իտէր:

Գարբուղճու պունուն հէմիճիւգ կէլմիշ օլտու-
ղընը ֆերգ իտիպ “պունլար էչէք եումուրթալէրի
տիր. պունլարտան սըփա չըգար” տէյինճէ, ինա-
նըպ պիր թանէսինի ալըր օտասընա կէօթիւրիւր:
Տիյարպէքիւրտէ իչինի կէօրիւպ՝ Եօլա ընվան օլուպ
Ազչէհիրէ սէքիլ սասթ գալա պիր թէփէտէ օ-
թուրուպ օլ գարբուղու տա չըգարըպ սէյը իտէր
իքէն, էլինտէն եուվարլանըպ թէփէտէն աշաղը պիր
թալչան եուվասընա կիտէր տիւչէր: Թալչան իւր-
քիւպ թաշրէ ֆըրլայընճա, Հոճատա “պիղիմ սը-
փա չըգտը գաշայօր” տէյի արգասընտան ֆըրլա-
յըպ գօվալայա գօվալայա թալչանըն թապէթի
գալմայըպ պիր պաղա կիրէր զայպ օլուր: Պու պաղ

մէկեր Հօծանըն իմիչ : Հօծատա պաղտան իչէրի կերէր պագար քի գարըսը օրտա . “գարը պիղիմ սըփա պուրայա կէլաի՞ մի” տէյի սիւալ էտինճէ , գարըսը կէրչէք սըփա ալըը զանն խիպ՝ “ահ , Ալլահ քէսէնէ պէրէքէթ վէրսին Հօծա , պէնտէ պու կիւն համամա կիտէճէք խիմ , էյի քի սըփայը ալըըչըն , իշթէ պինէր կիտէրիմ” տէյինճէ , “էն քէօրէ օղլու քէօրէք գարը էն , պէլինի գըրարսըն” . տահա քիւչիւք տիր եումուրթատան եէնի չըգտը ” տէտիքտէ՝ գարըսը տըր “ Հօծամ չըլտըրմը ” տէյիպ պրագըպ գաչար :

13. Պիր կիւն Հօծա էֆէնտի էչէյինի գայպ էտիպ պիրիսինէ սիւալ խտէր “էչէյիմի կէօրտիւն մի” տէյի : 0 տախի պունու զէվղէնմէք իչին , “էվլէթ մահ քէմէտէ գատըլըգ խտէյօր ” տէյինճէ , Հօծա ինանըպ էլինէ պիր տէմէթ օթ ալըպ սօղրու մահ քէմէտէ գատընըն օտասընա կիրիպ , “ չէօհ չէօհ ” տէմէյէ պաչլայընճա , գատը տա կիւլմէյէ պաչլար : 0լ վաղըթ նասրէթտին խըրսլանըպ , “ կիւլ , կիւլ , կիւլկիւլունիւ եանաղըմ ” , պէն տաղտա եանա եանա էչէք արարըմ , սէն պուրատա , ահէսթէ ահէսթէ գատըլըգ էթ ” տէմէսինտէ , գատը տըր զաղէպէ կէլիպ Հօծայը տէրագապ մահպուսա իլգա էյլէր :

14. Պիր կիւն Հօծա տէվէյէ պինմիչ կիտէր՝քէն . տէվէ իւրքիւպ նասրէթտինի եէրէ պրագըր՝ Խալգ գօշուչուպ Հօծայը գալտըրըրլար . աղլը պաչընա կէլտիքտէ . “ Ալլահը սէվէն շու խայըն տէվէյի թութտուն պանա կէթիրսին քի էօճիւմիւ չըգարա-

յըմ ” տէտիքտէ՝ անլէր տախի “էյնէ՞ եարածագսըն ” տէյի սիւալ իթտիլէր . “ նէ՞ մի եափածաղըմ , պույնուղարընը գըրըպտա գուրաղլարընա սօգածաղըմ ” տէմիչ : Խալգ տըր Հօծանըն իւղէրինէ կիւլիւչէ կիւլիւչէ սավուչուրլար :

15. Ալիմ Հօծա տայիմա սօգուղ եումուրթայը պիր ագճէյէ ալըր վէ ծուճու պիր ագճէյէ սաթար իմիչ : Մէրագլը ատէմին պիրիսի “ Հօծա էֆէնտի նի՞չին սօգուղ եումուրթայը պիր ագճէյէ ալըպ , ծուճու պիր ագճէյէ սաթարսըն ” տէյի սիւալ իթտիկինտէ՝ “ սէն պիլմէսին , թէք տօսթլար պիղի ալըչվէրիչտէ կէօրսին ” տէմիչ :

16. Պիր կիւն Հօծա պիր էնի շարվար կլիլինիպ ճամիյէ կիտէր : Իմամ վաղ վէրեր՝քէն , հէքքէն օթուրմուչ եալընըղ աչաղտա նասրէթտին պուլունուպ , արգասընտաքի տուրան պունուն շարվարընը թութար չէքէր « օթուր » տէյէրէք . Հօծատա հէման իմամըն սագալընը թօփլայարագ չէքտիլինտէ . Իմամ Հօծայա « չըլտըրտըն մը » տէր . Հօծա տէր « պէն չըլտըրմատըմ . էքսէմտէքի հէրիֆ չըլտըրմը տըր » տէր :

17. Հէրիֆին պիրիսի էլինէ պիր եումուրթա ալըպ Հօծայա «էկէր շու ավուճուճտաքինի պիլիրսէն սանա պիր եումուրթա վէրէյիմ» տէտի : Ալիմ էֆէնտի նէ պիչիմտէ օլտուղունու սիւալ իթտիքտէ , « իշթէ իւղիւ պէյաղ , իչի սարը վէ . . . » տէր իքէն . Հօծա աղղընը թութուպ « տուր , տուր սէօյլէմէ , պիլտիմ . շարլամը օյմուչլարտա իչինէ հավուճ տօլտուրմուչլար » տէտիլինտէ , հէրիֆտիր

« պիլէմէտին » տէյիպ, եռմուրթայը գալարըտըղը պիրլէ Հօճանըն գափասընա էնտիրիր գաչար : Հօճա պագար քի գափասընա եաղտըղը եռմուրթա տըր . Ալլահա շիւքը վէրիր հալուն օլմատըղընա . « էկէրչի սահին հալուն օլայըտը , հընզըր կէօղիւմիւ չըգարածագ ըտը » տէմիշ :

18. Պիր կիւն Հօճա Պիթ բաղարընտա կէզեր իւքէն , « պու կիւն այըն գաչը տըր » տէյի պիրիտի պունա սիւալ իտէր : Հօճա իըրսլանըպ « պէ հէյ տիւլանէ հէրիֆ պունտա ա՞յ մը սաթարլար » տէմիշ :

19. Պիր կիւն Հօճա պիր պօսթան տուվարըն էօնիւնէ պիր վէրտիվէն գօր չըգար , վէ եօգարը չէքիպ օլ պիր թարաֆա գօյուպ աչաղը էնէր քէն պագար քի պօսթանը կէլիյօր . չափուգ էլտէն վէրտիվէնի օմուղլայըպ պաչար վէրտիվէն սաթմայա . Պօսթանը « Հօճա սէնին պուրատա նէ՞ իչին վար » տէյի սիւալ էտինճէ , « քէ՞ օրմուտուն վէրտիվէն սաթայօրում » տէր . « եա պուրատա վէրտիվէն սաթըլը՞ր մը » աէյինճէ , « ճահիլ հէրիֆ , գօրգու ատամա չոգ չէյ եաբտըրըր » տէմիշ :

20. Պիր կիւն Հօճա թալուգլարընըն պօղազընա պիրէր բարչա սիեաճ փաչարվա թագար գօյ վէրիր : Պունու կէօրէնլէր « Հօճա թալուգլարընըն պօղազընտաքի փաչարվա նէ՞ տիր » տէյի սիւալ իթտիքլէրինտէ , նէ՞ օլածագ անալարը էօլտիւտէ եաս թութույօրլար » տէմիշ :

21. Պիր կիւն Հօճանըն թարլասընա պիր էօքիւզ կիրմիշ . Հօճա պիր սօփա ալըր էլինէ արգասընտան գօչար թութամազ : Ագչամ կէլիր իւքէն պիր արա-

պայա ըասթ կէլտիքտէ , էօքիւզիւն պիրիսինի քէնտի թարլասընա կիրէն էօքիւզէ պէնզէտիպ , սօփայը գալարըրը պիր գաչ տէֆա վուրուր : Արապաճը « աման Հօճա էֆէնտի նէ՞ եաբայօրտուն » տէտիքտէ , « սնւս ճահիլ քէօրէք , սէն խալթ էթմէ , օ գապահաթընը պիլիր » տէմիշ :

22. Պիր կիւն Հօճա սու տէօքմէյէ պիր քէնէֆէ կիտէր . մէկէր օրատա պիր շըր շըր ագար չէչմէ վար իմիշ , Հօճա պու շըրըլթըլը քէնտի իտրարը զանն իտիւպ , պիր կիւն պիր կիճէ քէնէֆտէ տուրուր : Պիր հէրիֆ կէլիր « պէ հէրիֆ տիւլանէ՞ միսին նէ՞ սին , քէնէֆին միրիսինի՞ մի սաթըն ալտըն , նէ՞ օթուրուրտուն , չըգասնա » տէյինճէ , « աճէլէն նէ՞ քէրաթա , շիշիմ՝ թիւքէնմէտի քի չըգայըմ » տէմիշ :

23. Պիր կիւն Հօճա պիր աթա պինմէք միւրատ իտիւպ չայըշըր չապլար աթ եիւքտէք օլտուղունտան պինէմէզ , ճանը սըզըլըպ « հա՛ կիտի նէքպէթ ողորտուղ » տէյի պաղըրըր . արգասընա տէօնէր քի քիմնէ եօգ « սանքի պիզ տէ պիր իըլըլ ողորտուղ տէյիլիզ ա՛ » տէմիշ :

24. Պիր կիւն Հօճա գարալար կիլինիպ թաչրէ չըգար : Հէրքէս շաչարագ « Հօճա նէ՞ օլտու կէչմիշ օլա » տէրլէր . « նէ՞ օլածագ էօմիրիւնիւզ չոգ օլտուն , օղլումուն պապասը մէրհում օլտու տաօնուն եասընը թութույօրում » նէմիշ :

25. Հօճա պիր կիւն ճէմաթա վասիէթ իտէր քի , պէն էօլիւրսէմ պէնի պիր էսկի մէզարա կէօմիւն տէյի , « նի՞ չին Հօճա էֆէնտի » տէյի սիւալ իթտիքլէրինտէ , « եա մահչէր կիւնիւ սիւալ մէլէք-

լէրի կէտիլինտէ պէն սիւալ օրունմուշում պագսա-
նըզա մէզարում պիւլէ էսկի տիր տէյէճէյիմ » տէմիշ :

26. Նասրէթտին էֆէնտիյէ պիր կիւն խապէր
վէրմիշէր քի « էֆէնտիմ օղլուն ագլընը գաչըր-
աը » տէյի : Ալիմ Հօճա պու խապէրի իշիթտիյի
կիպի սագալընը էլինէ ալըպ պաչար տիւշիւնմէյէ .
« նի՛չին տիւշիւնիւրսին Հօճա՛ » տէտի.քլէրինտէ ,
« ծոււ տիւշիւնիւրիւմ քի օղլումուն զաթը
ագլը եօգ իտի լա.քին գաչան նէ՛ իտի աճապա »
տէմիշ :

27. Պիր կիւն Հօճա համամա կիթմիշ , թէլլագ
քէսէլէտիյի վագըթ օ եանա պու եանա սալլանըր
ի.քէն , Հօճա թէլլագըն հայէլէրինի սըգըճա թու-
թար չէ.քէր , թէլլագ շոշըրըպ « ամա՛ն Հօճա նէ՞
եաբարսըն » տէյի պագըրընճա , « զէվզէ.ք պէն
սէնի տիւշմէյէսին տէյի թութաում » տէմիշ :

28. Պիր կիւն Ագչէհիրին չօճուգլարը պիր ֆէնտ
իլէ Նասրէթտին էֆէնտիյէ համամ փարասընը վէր-
տիրմէ.ք իսթէյիպ , եանլարընա կիզլիճէ պիրէր եու-
մուրթա ալըպ կէլիլիլէր , Հօճայը տավէթ իտուպ ա-
լըրլար համամա կէօթիւրիւրլէր օրատա իլլէրինտէն
պիրիսի « քիմ քի թավուգ կիպի եուճուրթլայամազ
իսէ համամըն փարասընը օ վէրսին » տէյինճէ , հէր
քէս կէօպէ.ք թաչընըն իւզէրինէ չըգըպ եանլարըն-
տա.քի եուճուրթայը ուսուլ իլէ պրագըրլէր վէ եու-
մուրթլատը.ք իշիթ կէլին պագըն » տէր՛քէն Հօճա
հէմէն այաղա գալգըպ , պաչար խօրօզ կիպի չըր-
բընըպ էօթմէյէ : Զօճուգլար շաչըպ « Հօճա խայր
օլա , նէ՛ եաբըյօրսուն » տէյի սիւալ իթտի.քլէ-

րինտէ , « եա պու գատար թավուղա պիր խօրօզ
լազըմ տէյի՛լ մի » տէմիշ :

29. Պիր ճուճաա կիւնիւ Հօճա թէմիզ բուպա-
լէրին կիլինմիշ գուչանմը պիր ուզագ եէրէ մի-
սաֆիրլիյէ կիտէր՛քէն , քէնտինի հէրարէթ ալըպ
պագար քի պիր չէշմէնին լիւլէսինէ պիր աղաճ
բարչասը սօգմուշար , պու աղաճը չէ.քտիյի կիպի
սույուն զօրլու կէլմէսինտէն զէվալըր էֆէնտինին
չամ գուլթուսունտան էնթարիսի վէ պէլտէ լաճօո-
չալ վէ ալթուն մինէլի սաաթ իւզէրինէ լիբիս.քա
չուհասընտան ճիւպպէսի (բաչարվատէն իպարէթ)
ըսանընճա Հօճա խըշմա կէլիպ « իշիթէ պէօյլէ
տէլի տէլի ագտըզըն իշին տէյի՛լ մի քի ալթընա
պու գազըզը սօգմուշար » տէմիշ :

30. Պիր կիւն Հօճա պիր գաչ գարբուզ ալըպ
տաղա օտուն քէսմէյէ կիտէր , սուսայըպ գար-
բուզըն պիրիսինի քէսիպ տաթսըզ չըգտը տէ-
յիպ աթար . պիր տահա , ի.քի տահա վէլ հասըլ
ճիւմլէսինիտէ քէսէր վէ տաթսըզ չըգտը տէյի
աթար , վէ խըրսը զալիպ օլտուղունտան իւզէրլէ-
րինէտէ իշէր : Լա.քին պիրազ տուրտու.քտան սօլրա
սուսուղըրղա տայանմայըպ կէլիր գարբուզլէրին
պաչընա , վէ « պունա տէյտի պունա տէյի՛տի »
տէյէրէ.ք ճիւմլէսինիտէ եէր :

31. Հօճանըն պիր գուզուսու օլըպ գայէթ պէս-
լէր իմիշ : Պիր կիւն տօսթլէրինտէն պիր գաչը՝ օ
գուզույու Հօճանըն էլինտէն պիր թագրիպ ալըպ
սէկեհաճէթլէ եէմէյէ գարար գըլըպ , իշլէրինտէն
պիրիսի կէլիր « Հօճա էֆէնտի պու գուզույու նէ՞

եաբաճագսնն եարնն գըյամէթ գօբաճաղըմը , կէթիր շունու պիր գաչ տօսթ իլէ եէյէլիմ» տէր, լաքին Հօճա ինանմաղ : Պիր պաչկասը տահա կէլիպ սէօյլէիննէ արթըգ Հօճա սահիհ ինանըպ գուզույու ալըր պիր սէյիր եէրլինտէ քէսէր մէգքիւր տօսթլէրիտէ տավէթ իտէր : Քէնտիսի գուզույու պիւրեան իտէր՝ քէն, օլ պիրլէրի օյնամայա գալգըղըպ սօյունուր բուպալէրինի պրագըպ կիտէրլէր : Հօճա ծնլարըն կիւլիւշմէլէրինտէն պու պիր օյուն օլտուզունու ֆէրք էտիպ, ծնլար կիթտիքտէն սօնրա, նէ գատար բուպա վար իսէ ճիւլիսինի աթէչէ գօյուպ եագար : Տօսթլէրի կէլիպ պագարլար քի բուպալար եանմըլ քիւլ օլմուշ . « Հօճա պունու քի՞մ՝ եաբար » տէյիննէ , « առամ եարըն գըյամէթ գօբաճագ իմիշ , բուպա նէ՞ լաղըմ » տէմիշ :

32. Պիր կիւն Հօճանըն էվինէ պիր խըրըզ կիլիպ նէսի վար նէսի եօգ թօփլամըլ կիտէր՝ քէն , Հօճա բասթ կէլիպ խըրըզ օլտուզունու աղնայարագ չափօճագ էվէ կէլիւ պագի գալանըտա քէնտիսի թօփլար , խըրըզըն արգասընտան կիտէր . խըրըզ պիր էվտէն իչէրի կիրէր, պու տա արգասընտան . խըրըզ խէվֆ իտիպ « պէ՛ էֆէնտիմ , նէ իսթէրսին » տէյի սիւալ իտիննէ , « եա՛ քէրաթա , պիզ պու էվէ թաշը՞նմատըգ մը եա » տէմիշ :

33. Պիր կիւն Հօճա գօնշուսունտան պիր գազան ալըր , կէրի վիրտիյնտէ իչինէ պիր քիւչիւք թէննիքէ գօր էօյլէ վէրիւր : Քօնշուսու « պու նէ՞ տիր » տէյի սօրտուզունտա , « չէլմին բիւշան օլտուն գազանըն տօլուրտու » տէր : Զավալը հէրիֆ ինանըպ

թէննիքէյի ալըր սէվինէրէք կիտէր էվինէ : Պիր գաչ կիւնտէն սօնրա Հօճա տըր թէքրար գազանը իսթէր վէ գազանը ալըպ իչինի պիթիրիւր սահիպինէ վէրմէզ : Քօնշուսու կէլիւ « Հօճա գազանըմ՝ նէ՞՝ րէտէ գալար » տէյի սիվալ իտէրսէ , « Սլահ սիզէ էօմիւրլէր վէրսին գազանընըզ մէրհում՝ օլտու » տէյիննէ , գօնշուսու խըրսլանըպ « տէ՛ շօնուքլանմա հիշ գազան էօլլ՞ւրմիւ » տէտիքտէ , Նասրէթտին կիւլէրէք « եա . . . , տօլուրտուլունա ինանըրտըն տա էօլտիյիւնէ ինանմա՞ղմըսըն » տէմիշ :

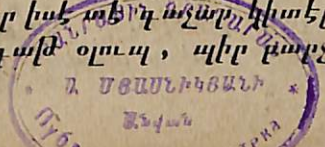
34. Պիր կիւն Հօճա մէլարըքտան կէչէրքէն , պագար քի պիր չօպան քէօրէյի պիւ մէլարըն իւսթիւնէ սինիյօր , տարըլըպ պիր թաշ ալըր վէ քէօրէյէ վուրմագ իսթէյիննէ , քէօրէք տէ իւսթիւնէ համալ իտէր . Նասրէթտին պագար քի քէօրէք քէնտիսի թէլէֆ իտէնէք , հէման թաշը էլլինտէն պրագըպ « էյ , աղասըն , աղասըն , պույուր կէ՛չ եիկիտիմ , կէ՛չ » տէմիշ :

35. Պիր կիւն Հօճա պիր լէյլէք թութուպ պուրնունու , այաքլարընը քէսիպ վէ պիր եիւքսէք եէրէ օթուրթտուրուպ « հա՛ , շիմտի գուշա պէնգէտին » տէմիշ :

36. Պիր կիւն Հօճա չօրպա իչէրքէն աղզը եանըպ ֆէրեատ իտէրէք սօղաղա չըգըպ « սավուլուն գարտաշար գարնըմտա եանկըն վար » տէմիշ :

37. Հօճա պիր բունար պաշընտա պիր սիւրիս եապան էօրաէյի կէօրիւր , պիրիսինի թութուագարզու իտէր իսէ « Գնշուրըլ կիտէրլէր » Պիլարէնին իւմիտի գաթ օլուպ , պիր քարշա էքմէք ալըր

71095-8661

էլինէ վէ պաշար բունարն սոյունա պաթըրըպ եէմէյէ : Եօլճունուն պիրիսի բունարա սու իչմէյէ կէլիպ , վէ ալիմ Հօճանըն պու աճայիպ մուամէլէսինի կէօրիւպ թաճիւպտէ գալարադ « Հօճանէ՞ եաբայօրսուն » տէյի սիւալ իթտիքտէ , « Էֆէնստիմ Էօրտէք չօրպասը եէյօրում » տէմիչ :

38. Պիր կիւն Հօճա էլինտէ պիր ճիյէր իլէ էվէ կէլիւ իքէն , պիր չայլաք սիւզիւլիւր էնէր վէ ճիյէրի գաբըպ գաչար : Հօճա արգասընտան ֆիղան ֆէրետա իտէր իսէ տէ , պի ֆայտէ : Պագար քի օլմայաճագ , քէնտիսի տէ սէյիրտիր պիր եիւքսէք թաշ իւզէրինէ չըգար , վէ հէրիֆին պիրիսի օրատէն էլինտէ պիր ճիյէր իլէ կէչէր իքէն , պիզիմ աճէմի չայլաք աճէլէ իլէ թաշտան էնէր , ճիյէրի գաբար վէ պաշար ֆիրար իթմէյէ : Օլ պիրիսի իչին ասընը պիւլէյիպ « պրէ՞ խըրսըզ քէօրէք , ճիյէրի նի՛չին գաբտըն էլիմտէն » տէտիքտէ , նասրէթտին սուրուպ « պանա պաք պանա , աղզընը թանը՛ , պէն խըրսըզ տէյիլիմ , անճագ քէնտիմի տէնէմէք իչին չայլաք օլտում » տէմիչ :

39. Հէրիֆին պիրիսի պիր կիւն մահութ էֆէնստիտէն պիր իք իսթէր Հօճա իչէրի կիրէր պիրազ սուրուր վէ տըչարը չըգըպ « աման էֆէնտի , կիւճէնմէ , իքէ ուն սէրմիլլէր » տէր . « տիվանէ՞ միսին Հօճա , հիչ իքէ ուն սէրիլի՛ր մի » . « վալլահի իքի վէրմէյէ կէօյիւմ օլմայընճա , ուն տէյիլ ա՛ սու պիլէ սէրիլիւր » տէմիչ :

40. Հօճանըն պիր խասթէսի օլուպ , խասթըր սօրմաղա կէլէնլէրէ « տիւն սապահ Էօլտիւ իտի

ամմա , պու կիւն պիրազ էյի տիր » տէր իմիչ :

41. Պիր կիւն Հօճա Նասրէթտին պիր մըգտար իքիք ալըպ պիր էչէք պաչընըն իւզէրինէ սարար թօրադ էտէր վէ սօնղրա կէօթիւրիւր չարչրտա պիր բանպուգճույա սաթաճաղը վագըթ , բանպուգճու պու թօրաղըն քիւչիւք վէ զայէթ աղըր օլտուղունտան պիրազ շիւպհէլէնիպ , « Հօճա օլմայա քի պու թօրաղըն իչինտէ թաշ օլտուն » տէյի սիւալ իտինճէ՛ Հօճա շագա թարզընտա , « եուհա թաշ նէ՞ տիր եօգ էչէյին պաշը » տէյէրէք թօփաղը սաթար փարասընը ալըր կիտէր : Բամպուգճու ագչամ օլուր թօփաղը չէօգէր պագար քի սահիհ պիր էչէք պաշը վար իչինտէ . Հօճայը զապթիէյէ վէրիպ մուհաքէմէ օլտուղլարը վագըթ , Հօճա բամպուգճույու հագսըզ չըգաբըպ՝ « պէն սանա սաթար՝ քէն տէտիմտի քի եօգ էչէյին պաշը տէյի վէ սէնտէ գապուլ իթտին ալտըն » տէմիչ վէ հագկը գազանմը :

42. Պիր կիւն Հօճայա պիր միսաֆիր կէլիւր կէօրիւչիւր . կիթտիկի եէրտէ Հօճա եանընա եանաչըպ « ճանըմ միսաֆիր սօրմագ այըպ օլմասըն ա՛ սիզ քի՛ միսինիզ » տէյինճէ , « էյ եա նի՛չին կէօրիւչտիւն » տէր օլ պիրիսի . « պագտըմ քի սարըղըն սարըղըմա վէ գաֆթանըն գաֆթանըմա պէնզէր , սէնի քէնտիմի զանն իթտիմ տէ ծնուն իչին կէօրիւչտիւմ » տէմիչ :

43. Նամտան Նասրէթտին քիւրտ պէյլէրինտէն պիրինէ պիր ֆէրման կէօթիւրմիւչ : Պէյ պունա իքրամ իչին քէնտի սօֆրասընա տալէթ իտէր .

նէ իսէ Հօճատա կիյինիր գուշանըր թաամա կիտէր. թաամ վագթը պիզիմ չէլէպի քէնտինի զապթ իտէմէյիպ պիր զօրլուճա օսուրուր : Թաամ պիթ տիքտէն սօնրա խըզմէթ քեարը Հօճայա թէկտիր միսալի « այըպ տէյիլ մի, ֆիլան » տէյինճէ, Հօճա տարըըպ « պէ պուտալա, օ քիւրա տիր թիւրքճէ օսուրմայը նէ » պիլիբ » տէմիլ :

44. Հօճա թավուգլարընը պիր գաֆէսէ տօլ տուրուպ Սիվրիսարէ սաթմայա կէօթիւրիւր՝ քէն, աճըըպ « եագըգ շունլար մահպուս տուրլար, պիրազ գօյլէրէյիմ կէզսինլէր » տէյերէք, թավուգլարըն ճիւղիէսին սայը վէրիբ : Թավուգլարըն հէր պիրի պիր թարաֆա գաչար : Տէրտիմէնս Հօճա չարուճագ խօրօղու թութուպ էլինէ պիր սօփա այըպ խօրօղուն պաչընս էնտիրէրէք « կիճէնին եարըսընտա սապահ օլտուղունու պիլիբսինտէ, կիւնտիւգիւն էօյլէն գէմանը գարըլարընըն նէրէյէ կիթտիկինի պիլմէ՞ զմիսին » տէմիլ :

45. Հօճա պիր կիւն մէզարիսթանտէ կէզէր՝ քէն պիր էսկի մէզար իչինէ տիւչիւպ, « իչթէ պէն արթըգ էօլտիւմ, տուր պագալըմ էղրայէլ կէլի՞ր մի » տէյերէք պէքլէր՝ քէն, պիր եիւքսէք չան սէտա սը կէլիր գուրսղընս, « ա բէգէվէնք հա, գըյամէթ վէրլէլէսի իլէ պէրապէր կէլիյօր » տէյի մէզարտէն պաչընը չըգարտըղը կիպի, մէյեր իսէ պիր ֆիլճանճը քէվրանը կէլմիլ, վէ մէզարըղա եագըն էօլ իւզէրինտէ գօնագ էթմիլ, գաթըրլար իւրքիւպ պիր պիրինէ գարըըպ ֆիլճանլարը խուրսու խաչ իտէրլէր : Քէվրան սահիպի ալէլ աճէլէ

Հօճայը թութտուրուպ, « պրէ՛ հէրիֆ սէն նէ՛ սին վէ օրատա նէ՞ իչին վար » տէյի խըչմ ըլա սօրար Հօճատա թիթրէյէրէք, « պէ . . . պէ . . . պէն էօլիւյիւմ պի . . . պի . . . պիրազ սէյրէ չըգալըմ, տէյի ճէվապ վէրիբ . « էյ տուր սէնի պիր էյի սէյրէ չըգարալըմ » տէյիպ, քէվրան սահիպի չէքէր օտունու պաս պասմամբսըն պիր էյի տայագ վուրուր Հօճայա : Զավալը նասրէթտին տայազը եէտիքտէն սօնրա, սիւրիւքլէնէ սիւրիւքլէնէ էօլիւ կիպի կէլիր էվէ : Գարըսը Հօճանըն ալզընտան պուրնունտան կէլէն գանը կէօրիւնճէ, « ա գօճա նէ՞ օլտուն » տէյի սիւալ իտէր . պիմ էֆէնտի աղլայարագ, « գարը էօլտիւմտէ օ պիր տիւնեատան կէլիյօրում » տէր . « էյ նէ՞ վար օրատա » . « վալլահի տօղրուսունու իսթէ՞րմիսին, ֆիլճանճը գաթըրլէրինի իւրքիւտէնին անասընը աղլատըյօրլար » տէմիլ :

46. Պիր կիւն Հօճա չըրազը իլէ գուրա ալընս կիտիպ գուրտուն ինինի պուլուպ, չըրազընս էմր իտէր քի, « կիր պագ գուրտ իչէրտէ՞ մի տիր » տէյի Զըրազը իչէրի կիրէր կիրմէզ, մէկէր գուրտ թաչրատա իմիլ, գօչարագ կէլիպ ինինէ կիրէր՝ քէն, Հօճա գույրուղունտան թութարս Գուրա գույրուղունու գուրթարմագ իչին աչընտըգճա չըրազըն կէօղիւ թօզ ու թօփրաղ իլէ բիւր օլուպ, « աման էֆէնտի, նէ՞ տիր պու թօզ » տէյինճէ, « էյեր գուրտուն գույրուղու գօթար իսէ, օլ վագըթ թօզու կէօրիւրսին » տէմիլ :

47. Պիր կիւն Հօճա պիր աղաճա չըգըպ, օ-

Թուրտուղու տալը քէսմէյէ պաշար : Էօթէտէն պիրիսի կէշէր'քէն , « վահ զէվալլը տիվանէ , օթուրտուղուն տալը քէսէյօրսուն ամմա , շիմտի աշաղա տիւշէճէքսին » տէր իսէտէ , Հօճանըն ումուրունտա օլմայը պ կինէ պաշար քէամէյէ . վէլհասըլ քէսիլիպ աշաղա տիւշէր Եանընըն պէլինին ինճինմէսի պիր թարաֆի իտէրէք , գալգալը կիպի պիրազ էվվէլ , « տիւշէճէքսին » տէյէն ատէմին արգասընտան գօշուպ եագասընը թութար , « կէլ սէն պէնիմ տիւշէճէյիմի պիլիյօրսուն , հէլպէթ էօլէճէյիմիտէ պիլիւրսին , խալթ իթմէ , սէօյլէ » տէյի զօր իթտիլի հալտէ , օ պիրիսի էլինտէն գուրթուրմագ իշին , պիր եալան ուլտուրուպ , « էշէյինէ պիր աղըր եիւք վուրուպ , պիր եօգուշտան եօգարը չըգար'քէն , էկէր էշէք պիր քէրէ օսուրուր իսէ , ճանընըն եարըսը չըգար , էկէր իքի տէֆա եաբարսա պիլմիշ օլ քի պիւթիւն պիւթիւնէ կէպէրիրսին » տէյինճէ , Հօճա գալգար կիտէր : կիւնլէրտէ պիր կիւն էշէյինէ օտուն եիւքլէտիպ , պիր եօգուշտան եօգարը չըգար'քէն , էշէք պիր գօրլու օսուրունճա . հէրիֆին տէտիյի ֆիքրինէ կէլիպ , պաշար թիթրէյէրէք օլ պիր օսուրուղուն սէսինտէն հաղէր չէքմէյէ , վէլհասըլ գօրգաճազը գալմազ էշէք իքինճի տէֆատէ օսուրուր : Օլ վագըլթ « իշթէ պէն էօլտիւմ » տէյիպ սօգաղըն օրթասընա եաթար : Խալգ պաշընա թօփլանըպ պիր թապութ կէթիլիպ իշինէ գօյուպ վէ էվէ կէօթիւրիւր'քէն , պիր չամուրլու եօլս րասթ կէլիպ , « աճապա հաճկը եօլտան կիտէլիմ » տէյի միշվէրէթ իտէր'քէն , Հօ-

ճա թապութտան պաշընը գալլըրըպ , « պէն սաղ իքէն շու եօլտան կիտէր իտիմ » տէմիշ :

48. Պիր կիւն Հօճա եէր ալթընտա պիր ախըր եաբմագ միւրատ էտիպ գազար'քէն , գօմշուլարընտան պիրինին ախըրընա կէշէր կէօրիւր քի վաֆիր էօքիւզ վար : Սէվինճինտէն չաբուճագ տէօրթ վէրտիվէնի պիր այագ ալըպ , էհլինէ « գարը գալգ հա գալգ , միւթտէմէ նէ՞ վէրիւսին » տէյինճէ , « պրէ գօճաճըղըմ , տիվանէ՞մի օլտուն նէ՞ վար » . « նէ՞ մի վար . . . նէ՞ մի . . . կեալուր զէմանընտան գալմա պիր ախըր տօլու էօքիւզ պուլտում » տէմիշ :

49. Հօճանըն իքի էվի գըղը վար ըմըշ , պիրիսինին գօճասը քիրէմիթճի , օլ պիրիսինինտէ էքինճի : Պիր կիւն իքիտիտէ պապալէրի իլէ կէօրիւյէյէ կէլտիքլէրինտէ , ալիմ էֆէնտի սիւալ իտէր քի , « նա՞սըլընըզ էվլատարըմ , կէլինմէնիզ եէրինտէ մի » : իշլէրինտէն պիրիսի տէր քի , « գօճամ քիւլլիյէթլի քիրէմիթ եաբտը , էկէր եաղմուր եաղմազ իսէ , պանա պայրամտա պիր գալթուպա եաբաճագ » : Օլ պիրիսիտէ պունըն զըտտը . « գօճամ պու սէնէ քիւլլիյէթլի էքին էքտի , էկէր եաղմուր եաղար իսէ , պէնի հաճճա կէօթիւրէճէք » տէյինճէ , նասրէթտին սաղալը աէրտէսթ էտիպ , « իքինիլին պիրի զարար իտէճէք ամմա պիլմէմ հանկընըզ » տէմիշ :

50. Բամազանըն արիֆէ կիւնիւ Հօճա նասրէթտին Սիվրիսարէ կիտէր , պագար րի ճէմաաթ պիր մէյտան եէրէ թօփ օլմուշ այա պագարլար : Եան-

լարընա տօղբու կիտիպ, «վախ զէվալըլար պու նէ
գարիայ մէմէքէթ իմիչ պուրասը քի, պու հիլալ
գատար այա պու գատար տիգաթ'է պագարըլար,
պիզիմ մէմէքէթտէ արապա թէքէրլէյի գատա-
րընա պիլէ պագմաղլար » տէմիչ :

51. Նասրէթտին էֆէնտի կէլէր իքէն, « եա
Րապպի պանա պին ալթուն վէր, ամմա պիր էք-
սիք օլուրսա ալմամ » տէյի սանքի տուա իտէր ի-
միչ: Պիր Եահուտի դօհլուսու օլուպ, պունուն պու
տիլէյին իչիթտիկի անտէ, թէճրիւպէ իթմէք ի-
չին, պիր քէսէ տէրունինէ տօգուզ եիւզ տօգսան
տօգուզ ալթուն գօր, վէ կէճէլէյին Հօճանըն պա-
ճասընտան աչալը աթար Հօճա պու քէսէյի կէօր-
տիւլիւ կիպի, « Սլլահ պիզիմ տուամըզը գապուլ
էթտի » տէյէրէք. քէսէյի ալըր ալթունլէրի սա-
յար պագար քի պիր թանէ էքսիք, « հէլպէթ պու
գատարընը վէրէն պիր ալթունտա վէրի » տէյիպ
քէսէյի դօյնունա աթարըզը կիպի, Եահուտի տիր
եօգարտան ֆիթիլի ալըր: Տօղբու աչալը էնիպ
« Հօճա պիզիմ ալթունլարը վէր պագալում » տէր.
Հօճա տարըլպ, « օնու պանա Սլլահ վէրտի, բէ-
ղէվէնք սէնիլի ալթունուն նէտէն օլույօր » տէյի
ճէվապ վէրի: Եահուտի տահա պէթէր ալէֆլէ-
նիպ, « աման Հօճա պէն սէնի թէճրիւպէ իթմէք
իչին աթարմ, ֆիլան էթտիմ ». իսայըր Հօճա պիր
վէճհ իլէ գամմաղ. վէլլասըլ զավալը Եահուտինին
չարէսի թիւքէնիպ, « էօյլէ իսէ պույուրուն մու-
հաքէմէյէ » տէր: Հօճա կիւլէրէք, « Եահուտի
պէն պէօյլէ մուհաքէմէյէ կիթմէմ, կիթ պիր աթ

իլէ պիր տէ սամուր քիւրք կէթիր քի կիտէյիմ,
եօգսա միւմքին տէյիլ կիթմէմ » տէյինճէ, Եա-
հուտի կիտէր պիր ալէա աթ, վէ պիր տէ ալըր
բահալը սամուր քիւրք կէթիրիւր. Հօճա քիւրքիւ
կիլինիպ աթա պինէր մուհագէմէյէ կիտէրլէր:
Օրատա Եահուտի մատտէյի աղնաթարգտան օն-
րա, սըրա Հօճայա կէյինճէ, « էֆէնտիմ, Եահու-
տինին էթտիլի միւղէվիլլիլէ պիր շէյ տէմէմ, Սլ-
լահտան պուլուն, լաքին շու գատար աղնատայըմ
պունուն նէ տէրէճէ միւղէվիլ օլտուղունու քի,
չիմտի էլինտէն կէլէ պինտիլիմ աթա վէ կիտի-
յիմ քիւրքէ պիլէ սահիպ չրգար » տէտիլի կիպի
Եահուտինին տիլի տօլալըպ, « եա Հօճա օնլար պէ-
նիմ տէյիլի » տէյի ալլամայա պաչլար իսէ, իս-
պաթէ շահիտէ հաճէթ գալմայըպ, Եահուտիլի
տէօյէ տէօյէ մուհաքէմէտէն գօվարլար :

52. Պիր կիւն դօնլուսու Հօճանըն էլէյինի իս-
թէր. Հօճա « էլէք եօգ տուր » տէր: Պու սէօղիւ
տէր տէմէլ, գալպէն էլէք տէ իչէրտէն անըրմայա
պաչլար: Իօնլուսու պունու իչիթտիլի կիպի կէրի
տէօնիւպ « եա', Հօճա պէօյլէ հէ, էլէք իչէրտէ
իմիչ տէ պէնի ալտատըրսըն » տէյինճէ, Հօճա
խըրպանըպ « հէ » աճայիպ ատէմ իմիչսին սէնտէ պէ
հէրիֆ, էլէյին սէօղիւնէ ինանըրսըն տա, պու
սինի սալիհիմտէ պանա ինանմա՞ղմըսըն » տէմիչ :

53. Պիր կիւն Հօճա պիր զիյաֆէթ եէրինէ կի-
տիպ պագար քի քիմնէ քէնտինի ատէմ եէրինէ գօ-
յուպ պիր իքրամ էտէն եօգ: Չարուճագ էվէ կի-
տիպ սամուր քիւրքիւնիւ կիլիպ վէ կէրի տէօնտիւ-

յիւ վագրթ, զկայֆէթ էվինտէն հէր քէս գարու-
յա չրգըպ, պույուրուն Հօճա էֆէնտի» տէյերէք
գօլթուքլարընա տիւչիւպ պունու սուֆրանն պաչը-
նա օթուրթտուրուրէր վէ «պույուրուն թաամա»
տէրլէր: Հօճա պիրազ տիւչիւնտիւքտէն սօնրա,
քիւրքիւնիւն էթէյինի եէմէյէ ուզաթըպ «պույու-
րուն քիւրքիւմ» տէյինճէ, հէր քէս «Հօճա՛ պու-
չէյին ասլը նէ՞ տիր» տէյի սօրարլար իսէ. «եա՛ ի-
թիպար քիւրքէ իմիչ թաամը տա օ եէսին» տէմիչ:

54. Հօճա պիր կիւն պիր շէհիրէ կիտիպ կէօրիւր
քի հէր քէս եէյիպ իչիպ զէվգ ու սէֆատէ խիւր-
րէմ օլուրլէր, վէ պունու կէօրտիւքլէրի կիպի թու-
թարլար իքրամ իզգէթ էտիպ եէտիրիպ իչիբրիլէր:
Հօճա պիրիսինի չաղըրըպ «ա՛հ պու նա՛ սըլ պօլլուք
մէմէքէթ տիր, յիմտի կիտէր էվիմի ալըր պուրայա
կէթիրիբիմ» տէյինճէ, (մէկէր օ սէնէ տէ գըթ-
լըք սէնէսի իմիչ) «պէ հէյ ատամ սէնին ազլըն
նէրէտէ, պու կիւն պայրամ տըր հէր քէս էլինտէն
կէլտիլի գատար եէյիպ իչէր» տէր օլ պիրիսի,
«Ա՛հ ա՛հ, քէչկէ հէր կիւն պայրամ օլսայըսը»
տէմիչ նասրէթտին:

55. Պիր կիւն Հօճա բաղարա պիր ինէք կէօթիւ-
րիւր սաթամազ, կէրի տէօնէրքէն պիրիսի բասթ
կէլիպ Հօճանըն սաթամատըղընը իչիտիպ, հէման
ինէյի ալըպ «գըզ օլլան գըզ ալթը ոյլըք կէպէ տիր
չըգմազ իսէ մալ պէնիմ տիր» տէյինճէ, միւշտէրի-
լէր չօղալըպ զկյատէ փահա իլէ ինէյի սաթըն ա-
լըրար: Հօճա թաճիւպ էտէրէք էվէ կէլիր կէօ-
րիւր քի գըզընա կէօրիւնճիւլէր կէլիչ: Զարչըտա-

քի էօյրէնտիլինի էվտէ սաթմազ միւրատի իլէ չա-
բուճազ գատընլարըն եանընա գօշուպ «գատընլար
էօյլէ նազ թիզ իսթէմէզ, պէնիմ գըզըմ՝ գըզօլլան
գըզ ալթը այլըգ կէպէ տիր չըգմազ իսէ մալ պէ-
նիմ տիր» տէմիչ վէ ծնլարտա պրազըպ կիթմիչլէր:

56. Պիր կիւն Հօճա սարըղընը սարար իքէն ու-
ճունու դայպ իտէր արար արար պուլամազ. ճանը
սըգըլըպ մէզաթա կէօթիւրիւր: Պիրիսի միւշթէրի
չըգըպ «Հօճա սարըղը գաչա՞ վէրիյօրսըն» տէյին-
ճէ՝ Հօճա գուլաղընա եանաչըպ՝ «պիրատէր սա-
գըն ալմայասըն, զիրա պու սարըղըն ուճու պու-
լունմազ» տէմիչ:

57. Պիր կիւն պիրիսի Հօճանըն էչէյինի իսթէր:
Հօճա պիրտէն պիրէ եօգ տէմէյիպ «սուր կիտէ-
յիմ էչէյէ սօրայըմ՝, եկէր կէօյնիւ օլուր իսէ կէ-
թիւրէյիմ» տէյերէք, իչէրի կիրէր պիրազ տուրուր
վէ սօլրա թաչրէ չըգըպ «սօսթում աֆ իտէրսին,
չօգ եարվարտըմ ամմա կէօյնիւ օլմատը, հէմ սէն
պէնի էլլէրէ վէրիւրսին պէնի տէօյէրլէր վէ սէնին
տէ ալրէտինէ տէօյէրլէր տէտի» տէմիչ:

58. Պիր կիւն Հօճա էչէյինէ պինմիչ կիտէր ի-
քէն սու տէօքէճէյի կէլիր: Էչէքտէն էնէր ճիւպ-
պէսին էչէյին իւսթիւնէ աթար, սու տէօքէր իքէն
պիր խըրսըզ կէլիպ ճիւպպէի չալար գաչար: Հօճա
կէլիր պագար քի ճիւպպէսի եօգ, էչէյին սէմէրի-
նի չըգարըպ քէնտի սըրթընա ալըր վէ էչէյէտէ
պիր գամչը վուրուր «հա սիքտիր խըրսըզ քէօքէք,
կէթիր ճիւպպէմի քի վէրէյիմ սէմէրինի» տէմիչ:

59. Պիր կիւն Հօճանըն էչէյի, օտունտան կէլիր

իքէն եիւրիւմէզ օլուր : Պիր հէրիֆ ըստթ կէլիպ
 Հօճայա թէրթիպ իտէր քի « պունուն կէօթիւնէ
 պիրազ նիշատըր սիւրէրսէն բէք չարուգ եիւրիւր »
 տէյի . Հօճատա պիրազ նիշատըր պուլու պ սիւրէր :
 Զավայլը հայվան աճըսընտան օլ գատար չարուգ
 եիւրիւմէյէ պաչլար քի, Հօճա չօգ արգատա գա-
 յըր : Հօճա պագար քի էշէյին արգատընտան եէ-
 թիշմէք միւմքին տէյիլ «տո՛ւր պիրազտա քէնտի-
 մէ սիւրէյիմ՝ պագայլմ՝ նաս՛ըլ օլուր » տէյերէք
 պիրազտա քէնտի տիւպիւրիւնէ սիւրիւնճէ, աճը-
 սընտան քէնտիսիտէ գօշմայա պաչլար իսէ տէ,
 կինէ տուրամայըպ սօլուղուն էվտէ ալըր վէ ավ-
 լունուն իշինտէ պաչլար օ եանա պու եանա տօ-
 լաշմայա : Գարըսը աչաղը էնիպ « պէ՛ գօճա նէ՞
 օլտուն », տէյինճէ, « գարը սավ՛մլ ճնտան, պիղիմ՝
 ալթ օտա թութուշտու » տէմիշ :

60. Պիր կիւն Հօճանըն էվինէ պիր խըրսըզ կիր-
 միշ, գարըսը խըրսըզը կէօրիւպ, « գօճա՛ էվտէ
 խըրսըզ վար » տէյինճէ, « հիշ թընմա, հէլէ պիր
 շէյ պուլուն, էլինտէն ալըրմ՝ » տէմիշ :

61. Պիր կիւն Հօճա գարըսընա սիւալ իտէր քի,
 « գա՛րը էօրմիւշ ատամ՝ նէտէ՛ն պէլլի օլուր » տէ-
 յի . գարըսըտա, « էլի այաղը սօղուր ճնտան պէլ-
 լի օլուր » տէմիշ : Օլ կիւն Հօճա օտուն քէսէր՝ քէն
 էլի այաղը պուզ քէսիլեր, « հա՛ իշթէ պէն էօլ-
 տիւմ » տէյերէք պիր աղաճըն տիպինէ ուղանըր :
 Գուրտլար կէլիպ էշէյինի եէր իքէն, Հօճա պաչը-
 նը գալտըրըպ, « էյի՛ պուլտունուզ սահապը էօլ-
 միւշ էշէյի, եէյին աֆիյէթ օլտուն » տէմիշ :

62. Հօճանըն պիր էօքիւզիւ օլուպ, բազարա
 սաթմայա կէօթիւրիւր : Օրատա վէլէտիլնանըն պի-
 րիսի պունա « Հօճա պու էօքիւզ փարա իթմէզ ,
 կիթ պիր պույնուղունու գըր քի սաթըլըն » տէ-
 յիպ, Հօճա ինանըր կիտէր պիր պույնուղունու գը-
 րար ալըր կէթիրիւր : Պու տէֆա պիր պաշգասը չը-
 գըպ Հօճայա, « կիթ օլ պիր պույնուղունուտա
 գըր քի սաթըլըն » տէյինճէ, կինէ ինանըպ կի-
 տէր օլ պիր պույնուղունուտա գըրար ալըր կէլեր-
 վէլհատըլ պու վէճճ իլէ գույրուղունու, գուլագ-
 ւարընը քէստիրիպ, վէ իքի կէօղիւնիւտէ չըգարթ-
 տըգտան սօնրա, « պէ Հօճա աէյի՛միսին, պու հիշ
 պիր բարա իթմէզ » տէյերէք, Հօճայը սիքտիր ի-
 տէրէր : Զավայլը նասրէթտին ճանը սըգըլըպ ա-
 լըր էօքիւզիւ սիւրէ սիւրէ կէրի կէթիրիւր՝ քէն, պիր
 գարա քէօքէք կէլիպ գարըսընա պաչլար եիւրիւմէ-
 յէ : Սլիմ էֆէնտի քէօքէք էօքիւզիւ սաթըն ա-
 լաճագ զանն էտիպ, « կէլ շուրայա քէրաթա , ու-
 ճուզ վէրէճէյիմ, գաշա՛ ալըրսըն » ֆիլան տէյե-
 րէք, քէնտի քէնտինէ բազարըզ էտիպ, օթուզպիր
 կիւն վատէ իլէ էօքիւզիւ քէօքէյէ սաթար . վէ
 պօղաղլայըպ պըրագըր կիտէր : Օթուզ պիր
 կիւնտէն կիտիպ քէօքէյի պուլուր, քէօքէք ալը-
 չըզ օլտուղանտան պաչլար իւթիւնէ պաչընա սըշ-
 րամայա իսէտէ, Հօճա տիյնէմէյիպ, « թէզ փա-
 րամը իսթէրիմ » տէյերէք սօփայը չէքիպ քէօքէ-
 յի տէօյէճէք օլուպ, քէօքէք պրագըր գաշար, վէ
 պիր աչըգ գարուտան իշէրի կիրէր, պուտա արգա-
 սընտան, « իշթէ տուրունտու » ֆիլան տէյերէք :

բաթըրտը ինչ իչերի կերտիյն կիպի, մէկէր օ էվտէ պիր արապ զէնբարեյլյէ կիթմիշ իմիշ, «աման պասգըն մը վար նէ վար» տէյի գարը աշաղը գօշար, վէ Հօծայը կէօրիւպ, «էֆէնտիմ նէ» տիր օ նէ» իսթէրսին» տէյի սիւալ իտինճէ, Հօծա խըրս ինչ, «սէօյլէ շու գարա իթէ, խալթ իթմէսին պիզիմ փարայը վէրսին, եօգսա շիմտի կէլիր թէփէլէրիմ» տէր. գարը տահա պէթէր գօրգուպ, «ճանըմ նէ բարասը իսթէրսին» տէյի սիւալ իտէր. ալիմ Հօծա տահա հիտտէթլէնիպ, «քէրաթա կէշէն կիւն պիր էօքիւզ ալտը պէնտէն եիւզ էլլի զուրուշա, պու կիւն փարասընը վէրէճէք իտի» տէյի ճէվապ վէրիր: Գարընըն էլի աշաղը թիթրէյերէք կէլիր արապա «աման էֆէնտիմ հերիֆին պիրիսի կէլմիշ, սէօյլէ շու գարա իթէ պէնտէն եիւզ էլլի զուրուշա պիր էօքիւզ ալտը իտի. փարայը վէրսին տէյօր, կէթիր շու փարայը վէր տէ մագարաթը տէֆ իտէլիմ» տէյերէք, փարայը ալըր կէթիրիր Հօծայա վէրիր:

63. Պիր կիւն Հօծա տաղտա օտուն քէսէր'քէն, պիր գուրտ կէլիր էշէյինի եէր, վէ գաշար իքէն պիրիսի ըասթ կէլիպ, «կէլտի հա' թութուն հա'» տէյի պաղըրմայա պաշլայընճա՝ Հօծա էօնիւնէ քօշուպ, «պէ տիվանէ հերիֆ, եէտի իսէ պէնիմ էշէյիմի եէտի, սէնին բաթըրտըն նէ» տիր» տէմիշ:

64. Պիր կիւն Հօծա էշէյինի սաթմագ իչին բազարա կէօթիւրիւր'քէն, եօլտա էշէյին գույրուղունա չամուր սըչրայըպ, «գույրուղու քիրլէնտի պունու պէյէնմէզլէր» տէյերէք, թութար գույ-

րուղու քէսէր հէյպէյէ աթար: Բազարտա էշէյի մէզատ իտէր'քէն, պիրիսի ալաճագ օլուր իսէտէ, «պունուն գույրուղու եօգ, իսթէմէմ» տէյինճէ, «սէն բաղարըղընը էթ գույրուգ եապանտա տէյիլ» տէմիշ Հօծա:

65. Պիր ագշամ Հօծա պիր եէրտէ միսաֆիրլիքտէ օլուպ, կիճէ ույանըր մօմ իսթէր: Էվ սահիպի գալգմայա իւշէնիպ «միսաֆիր իշթէ սաղ եանընտա մօմ իլէ քիպրիթ վար ալ եագ» տէյինճէ, Հօծա կիւնէնիպ «ամմա ատամ իմիշսին հա, պու զիֆիր գարանըգտա պէն սաղ եանըմը նէ» պիլէեիմ» տէմիշ:

66. Պիր կիւն Հօծա պիր ուղագ եէրտէն կէլիր իքէն, էշէյի կայէթ սուսամըշ իսէ տէ սու պուլունմատըղընտան սապր իթմէյէ մէճպուր օլույօր՝ Նակեան տէօրթ թարաֆըր եիւքսէք պիր կէօլիւն քէնարընա կէլիյօրլար, էշէք Հօծանըր իսթիւնտէն եէրէ պրագըպ, քէնտիսի գօշար կէօլիւն իչինէ տիւշէճէք օլուր իսէ տէ, կէօլտէն գուրպաղըլար պաղըրըշաղընտան իւրքէր կէրի գաշար: Հէման Հօծա կիտէր էշէյինի թութար վէ ճէպինտէն պիր ալուճ բարա չըգարըպ կէօլէ աթըպ «աֆէրին կէօլ գուշլարի, ալըն շու բարայըրտա շէքէրէ վէրին եէյին» տէմիշ:

67. Պիր կիւն վալի Հօծայա խապեր կէօնտէրիր քի «կէլ սէնինլէ պիրազ ճիրիտ օյնայալըմ» տէյի, Հօծանըն պիր գօծա էօքիւզիւ օլուպ էյերլէր վէ պլինէր կիտէր, Փաշա պունու կէօրտիւլի կիպի «Հօծա էֆէնտի տիվանէ մի՝ օլտուն, պու հիշ գօշարմը»

տէյինճէ, «վալլահի էֆէնտիմ, պէն պունըն գօշտուղունու պուզաղը իքէն կէօրտիւմ, արգասընտան ակթ եէթիչէմէղ իտի » տէմիշ :

68. Եինէ պիր կիւն վալի Հօճայը զիաֆէթէ տավէթ իտէր քի տուասընը ալա: Հօճա պէրապէր պիր խըզմէթ քեար ալըպ էչէյինէ պինէր, վալինին սէրայընա կիտէր: Թաամ իթտիքլէրի վագըթ Փաշա պիլասէպէպ Հօճանըն իւսթիւնէ անքսըրըր : Հօճա տարըլըպ « էֆէնտիմ, ատամըն եիւզիւնէ անկսըրմագ նիզամա գարըլ տէյի՛ւ մի » տէյի սիււալ իտէր՝սէ, « պիզիմ սարայտա նիզամա գարըլ տէյիլ » տէր Փաշա: Հօճա ֆիքրինտէն «տուր սանա այըպ տէյիլի կէօսթէրէյիմ » տէյերէք, պիրազ կէշտիքտէն սօնրա քէնախտէ պիր շիտաէթլի զըրթա չէքէր : Փաշա եիւզիւնէ պագարագ այըպ տէյի՛ւ մի տէյինճէ, Հօճա «պիզիմ սարայտատա պու այըպ տէյիլ » տէր, թաամ պիթիպ հէր քէս տաղըլտըգտան սօնրա՝ Հօճա գալգար էչէյինէ պինէր կէրի տէճնէր իքէն խըամէթ քեարը «Հօճա Փաշանըն հուղուընտաքի էթտիլին այըպ տէյի՛ւ մի » տէյի սիււալ իտինճէ, « պէ հէյ շաշգըն, օ անկսըրտը պէն եէլլէնտիմ, իմամ օսուրուր իսէճէմաաթ սըչար » տէմիշ :

69. Պիր կիւն Հօճա պիր գաղ գըշարտըր վալիյէ հէտիյէ կէօթիւրիւր : Եօլտա կիտէր՝քէն ճանը իսթէյիպ գազըն պիր պուտուունու եէր: Վալի պագար քի գազըն պիր պուտու էքսիք, Հօճա քէնտինի զէվգլէնմէք իչին էթմիշ զանն էտիպ, խըրսլանըր վէ «հանի՛ պունուն պիր պուտու » տէյի սի-

վալ իտէր, Հօճա շաշըրըպ «էֆէնտիմ, գաղ տէտիլին պիր այագըլ օլուր, ինանմաղ իսէն իչթէ չէշմէնին պաշընտա տուրան գաղարա պագ » տէր: Մէկէր չէշմէնին պաշընտա պիր սիւրլու գաղ, պիրէր այագըլտընը գարնլէրինէ չէքիպ պիր այագ իւսթիւնէ տուրուըլար իմիշ : Պունուն իւզէրինէ Վալի էմր իտէր տավուլլէնլէրինէ քի, հէվսինիզ պիրտէն վուրուն տավուլլարը տէյի : Գաղար պուրաթըրտըտան գօրգուպ, իքի այագըլ օլուպ պաշըլար գուճայա: Օլ վագըթ վաշա գաղարը Հօճայա կէօսթէրիպ . «պագ պիր այագըլ՝ մը իմիշլէր » տէյինճէ, Հօճա կիւլէրէք « էֆէնտիմ, օ չօմաղը սէն եէսէն իտի, տէօրթ այագըլ օլուր իտին » տէմիշ :

70. Պիր կիճէ եարըսը սօղագտա քէնտի գարուտունուն էճնիւնտէ պիր գավկա իշիտիր: Գարըսընա տէր քի, «գալգ գարը պիր մօմ եագ, պագայըմ շու գավկանէ՛ տիր »: Լաքին գարըսը տիչնէմէղ գօճասընա, «օթուր եէրինէ » տէր իսէ տէ, Հօճա չափուճագ եօրկանը սըլթընա ալտըղը կիսլիթաշրէ չըգար, օ եանա պու եանա պագար քէն, պիրիտի կէլիւ եօրկանը սըլթընտան գաբար գաշար, իթթիֆաքէն գավկա տա մէքս օլուր : Հօճա իւշիւլուպ լիթրէյէրէք գաբուտան իչէրի կիրտիյի կիպի, գարըսը «գօճա գավկանըն ալը նէ՛ իմիշ » տէյի սօրար . « նէ օլաճագ, ալը պիզիմ եօրկան իչին իմիշ, եօրկանը գաբուըլար գավկա տա մէքս օլուր » տէմիշ :

71. Պիր կիւն Հօճանըն գարըսը չօճուղու վէր-

միշ քի կէզտիր տէյի, Հօճա չօճուղու օյնատըր ի-
քէն, չօճուգ իւսթիւնէ իշէր. Հօճա տարըլըպ քէն-
տի տէ գալգար չօճուղուն պաշընտան այաղընա
գատար իշէր: Գարըսը պունու կէօրիւնճէ, «ա՛ գօ-
ճա տէլի՛ միսին, պու նէ խալթ իթմիշսին», տէր ի-
սէ, «գա՛րը սէն կինէ շիւքը էթ, էկէր պիր պաշ-
գատընըն չօճուղու իւսթիւմէ իշէսէ իտի, պէն օ-
նուն իւսթիւնէ սըչարըտըմ » տէմիշ :

72. Պիր կիւն Հօճանըն գարըսը գաֆթանընը
եըգայըպ պահճէյէ սէրմիշ : Ագչամ Հօճա կէլիր
պահճէյէ չըգար, վէ այըն մահիթապը իլէ կէօ-
րիւր քի, պիրիսի էլլէրինի կէրմիշ տուրույօր : Կի-
տէր չափուճագ օգ եայըն ալըր կէլիր, օգու ա-
թար գաֆթանը տէլէր կէշիրիր, սօնրա գաբույու
միւհ.քէմ գափայըպ կիտէր եաթար : Սապահչայըն
պագար քի, վուրտուղու քէնտի գաֆթանը իմիշ,
պաշար օթուրուպ ֆէրեատ ու ֆիղան իտէրէք,
«եա՛ րապպ շիւքիւրլէր օլտուն սանտ, եա պէն ի-
չինտէ օլտամ ըտը, չօգտան թաշը քէօյիւնիւ պօյ-
լար ըտըմ » տէմիշ :

73. Պիր կիճէ Հօճա տէօյէյինտէ եաթար քէն,
պագար քի էվինին իւզէրինտէ պիր իըրսըզ կէզի-
յօր : Հէման գարըսընը եանընտան ույանտըրըպ,
«գարը պէն իըրսըզըք էթտիյիմ վագըթ, պիս-
միլլահի տէյիպ վէ այըն շավգընը թութուպ պա-
ճալէրտէն աչաղը էնէր իտիմ » տէր: Մէկէր իըր-
սըզ տա եօգարտան տիյնէր իմիշ, վէ Հօճանըն պու
միւպարէք սէօղիւնիւ իշիթտիյի կիպի, թէճըրիւպէ-
սինէ էլ վուրուպ . այըն շիւլէսինէ սարըլըպ չըք

տէյի էնէր աչաղը, լաքին եանը պէլի խիւրա ու-
խաշ օլուր : Հօճա սէվինէրէք սէյիրտիր եագասը-
նը թութար, վէ գարըսընա «գալգ պիր մօմ եագ-
իըրսըզը թութտում » տէյի պաղըրնճա, իըրսըզ
աղլայարագ «աճէլէ իթմէ Հօճա էֆէնտի, լութֆ
էյէ պրագ պէնի, օ միւպարէք պիսմիլլահ սէնտէ
իքէն, պու տիվանէ ագըլ պէնտէ իքէն պիր եէրէ
գաչամամ գօրգմա » տէմիշ :

74. Հօճանըն պիր գօճա էօքիւզիւ վար ըմըշ :
Հէր վագըթ շիֆթտէն կէլտիյինտէ, չօգ արղու ի-
տէր իմիշ էօքիւզիւն իքի պույնուզունուն օրթա-
սընա օթուրմայա : Պիր կիւն կէօրիւր քի էօքիւզ է-
վին էշիյինին էօնիւնտէ օթուրմուշ, հէման չըգար
պույնուզունա պինէր . պու շէյտէն էօքիւզ իւր-
քիւպ, Հօճայը եէրէ աթար քի զայ ագըլ գալըր :
Գարըսը պաշընա կէլիր պաշար աղլամայա : Պիր
զէմանտէն սօնրա, Հօճանըն ագըլ պաշընա կէլիր
պագար քի գարըսը եանընտա աղլար, «ա գարը
աղլամա չօգ զահմէթ շէքտիմ ամմա հէլէ շիմտի
արղումու ալտըմ » տէմիշ :

75. Պիր կիճէ Նասրէթտինէ գարըսը էօթէյէ
եաթ տէմիշ : Պունու իշիթտիյի կիպի գարըսընտան
զաթը պըգմըշ օլտուղունտան գալգար ալէլ աճէլէ
րուպասընը կիլինիպ աթընա պինիպ իքի կիւն
կիթտիքտէն սօնրա, եօլտա պիր ատէմէ րասթ
կէլիպ «կիթ գարըմա սէօյէ քի տահա կիտէյի՛մ
մի եօգսա էլվէրիր » տէմիշ :

76. Հօճա էֆէնտի նէ վագըթ էվէ ճիյէր կէ-
թիրսէ, գարըսը սէվտիյի իլէ եէր իմիշ : Պիր կիւն

Հօճանըն ճանը որդըրըպ «գարը կէթիրտլյիմ ճի-
յերլէր նէ» օլույօր «տէյի սիւալ իտէրսէ . «վալ-
լահի գօճա քէտի եէյօր » տէյի ճէվապ վէրիւ-
պու սէօղիւն իւզէրինէ Հօճա գալգըպ պալթայը
եէրինտէն գալաըրըպ տօլապա գօր քիթիթլէր =
Գարըսը շաշարագ . « գօճա պալթայը քիմտէն
սագլայօրսուն » տէյի սիւալ իտէր իտէ , « գարը
ի.քի փարալըգ ճիյերէ թաման էտիպ չալան քէտի
օն փարալըգ պալթայը չալմա՞ղ մը » տէմիշ :

77. Պիր կիւն Հօճա գարըսը իլէ պիր կէօլիւն
քէնարընա չամաշըր եըյգամայա կիտէր : Օրատա
չամաշըրը մէյտանա տէօքիւպ սապօնու չըգարըր-
լար վէ եըգամայա պաշայաճագլարը վագըթ պիր
գարկա կէլիր սապօնու գարար : Գարըսը գարկա-
նըն արգասընտան գօշար քէն , նասրէթտիւ գարը-
յը թուլթուպ «իտլթ էթմէ պրագ կէօթ իրօսիւն ,
քէօրմուտուն ծնուն իւսթիւ սիմիեա՞ն պիգտէն
քիրլի տիր գօ վարսըն եըգանսըն » տէմիշ :

78. Պիր կիւն Հօճանըն օլլունա սօրմուշար քի
« բաթիլիճան նէ՞ տիր » տիյի . օտա չօգ տիւշիւն-
տիւքտէն սօնրա , « կէօղիւ աըլմատըգ քէօրէք
եավրուսու տըր » տէյի ճէվապ վէրինիճէ՞ պա-
պասը կիւլէրէք « իշթէ պու քէնտի Գէրասէթի
իլէ պուլուշու տըր , պունու պէն էօյրէթճէտիմ »
տէմիշ :

79. Պիր կիւն պիր գաշ արգատաշ իլէ շօճա պա-
լըգ ալընա կիտէր . այը աթաճագլարը վագըթ
Հօճա քէնտի քէնտիլի ալըն իլինէ աթար : Արգա-
տաշարը սէյիրտիպ Հօճայը չըգարըրլար վէ « Հօճա

նէ՞ էթտին » տէյինճէ , « վալլահի քէնտիմի պալըգ
զանն էթտիմ » տէմիշ :

80. Մահալլէ չօճուգլարը սէօղ պիրլիք իտէրլէր
քի , Հօճայը ալաճա չըգարալըմ տա բապուճլարընը
չալարմ տէյի : Պու Ֆիքր իլէ պիր աղաճըն այթը-
նա կիտիպ պու աղաճա քիմանէ չըգամաղ Ֆիլան
տէրքէն , Հօճա կէլիր պէն չըգարըմ տէյերէր բա-
պուճլարընը գօյնունա գօր վէ չըգարքէն , յօճուք-
լար շաշար « Հօճա աղաճտա բապուճու նէ՞ հարա-
ճագսըն » տէրլէրսէ , « օնտան էօթէյէ հօլ տիւ-
շէրսէ լաղըմ օլուր » տէմիշ :

81. Քէօյլիւնիւն պիրիսի Հօճայա պիր թավչան
հէտիլէ կէթիրիւր , Հօճատա պունա մուղ սպէլէ
չօգ իղլէթ իքրամ էտիպ չօրպա իչիբիր . պիր հաֆ-
թատան սօնրա քէօյլիւ կինէ կէլիր վէ միսաֆիր օլ-
մագ իսթէր . Հօճա թէքրար չօրպա իչիբիր : Պիր
գաշ կիւնտէն պիր սիւրիւ ատամ կէլիպ Հօճայա մի-
սաֆիր օլուրլար . Հօճա « քի՞միինիղ » տէրսէ , « թավ-
չան կէթիրէնիւն գօնշուսույուղ » տէրլէր : Պիր հաֆ-
թատան սօնրա պիր սիւրիւ միսաֆիր տահա կէլիր
Հօճա « քի՞միինիղ » տէյի սիւալ էտինճէ , « թավ-
չան կէթիրէնիւն գօնշուլարընըն գօնշուլարըրեըղ »
տէրլէր . « բէք էյի լսօշ կէլտիինիղ » տէյիպ , էօնլէ-
րինէ պիր թաս սըճագ սու գօր : Միսաֆիրլէր շա-
շարագ « Հօճա պու նէ՞ տիր » տէյինճէ , « իշթէ
պու տա թավչանըն սույունուն սույու տըր » տէմիշ :

82. Հօճա էվլէնէճէք օլուպ տօսթլարընը , ագրա-
պալարընը վէ գօնշուլարընը տիւլիւնէ տավէթ իտէր
օնլար տա կէլիպ , զէվգ թիւթիւն գահվէ թէքմիլ օլ-

տուգտան սօնրա սուֆրա գօյուլըր օթուրուրլար ։
 Լաքին Նասրէթաին էֆէնտիյէ պույուրուն օյմատըղը իչին տարըլըր կիզիճէ ալըր եւրիւր Պիր վագըլթտան սօնրա հէր քէս պագարլար քի Հօճա էֆէնտի եօգ . աչաղը եօգարը ալայըպ , տէօրթ թէրաֆա աատէմ կէօնտէրիլէր . ծնլար տա կիտիպ պիր եէրաէ պուլուպ « կիւվէյի էֆէնտի նէ՞լատէսին , իքի սաաթ աըր սանա պագըլթուրուղ » տէտիքլէրինտէ , Հօճա տախի « կիտին եըգըլըն ծնտան , տիւյիւն աչընը քիմ եէտի իսէ կիւվէյի օտուր պէն տէյիլիմ » տէմիչ ։

83. Հօճա էֆէնտի տայիմա աթա պինտիյի վագըլթ սաղ այաղընը իլէրի աթար ըմըչ ։ Պիր կիւն սիւալ իտէրլէր քի « էֆէնտի նի՛չին աթա թէրա պինտիլի » տէյի իսէ , « պէ հէյ ահմագլար , պէն թէրա տէյիլիմ , պէլքի աթ սօլագ աըր » տէմիչ Հօճա տարըլարագ ։

84. Պիր կիւն Հօճանըն ճիւպպէսինին էթէյինէ միւրէքքէպ տէօքիւլմիւչ ։ Մէկէր Համատ իամինտէ պիր հապէչի շայիրաի վար ըմըչ , Հօճանըն պիր տօսթու կէլիպ , « էֆէնտիմ էթէյինէ նէ՞ տէօքիւլմիւչ » տէր . « պիզիմ Համատ տէրսէ կէճ գալըպ սէյիթթաիլինտէ թէրլէմիչ իտի , տէրս վէրիւրքէն ծնուն թէրի ագմըչ օլմալը » տէմիչ ։

85. Հօճա ճամիտէ պիր կիւն եիւքսէք ալագ իլէ պաղըրըր քի « էյ Միւսիւմանլէր , սագըն օլմայա քի էվլատընըղ օլուր իսէ , աաընը էյիք գօյաընըղ » . « նի՛չին » . « եա սօնրա աղըղտան աղըղա տէյիչիլէրէք իր օլուր » տէմիչ ։

86. Պիր կիւն իքի քիչի պիր նիզա իլէ մահքէմէյէ կիտէրլէր , մէկէր օլ կիւն՝ Հօճա գատը իլէ կէօրիւլմէյէ կիթմիչ իմիչ ։ Գատընըն պիր շայրի իչի օլուպ Հօճայա ըրճա իտէր քի « պունլարըն տավասընը սէն կէօր » տէյի : Պիրիսի իլէրի կէչիպ « էֆէնտիմ՝ պունուն գաբուսունուն էօնիւնտէ պիր քէօքէք կէպէրմիչ շիմաի կէլմիչ պանա զօլ իտէր քի պունու սէն գալաըր սէնին գաբունուն էօնիւնտէ կէպէրտի » տէյի : Օլ պիրիսի կէլիպ « իայըր էֆէնտիմ պէնիմ գաբումուն էօնիւնտէ կէպէրմէտի » տէյի տիվանտէ թէքըար գավկայա պաչաընճա՝ Հօճա իիչէ աթըլըպ . « տուրուն գավկա էթմէյին , սիզն գարունուլուն էօնիւ ճատտէ տէյիլմի » . « էվվէթ էֆէնտիմ » տէրլէր . « էյլէ իսէ շէրան ծնու գատը գալաըրաճագ , սիլէ պիր շէյաիւլմէղ » տէմիչ ։

87. Հօճանըն էօքիւզիւնիւն պուղաղըրը պիր կիւն տէլիլէնիպ օեանա պու եանա գօյմայա պաչալար ։ Հօճա հէման էլինէ պիր սօփա ալըպ կիտէր էօքիւլէ կիրիչիլըր : Գարըսը կէլիպ « գօճա էօքիւզիւն սուչու նէ՞ տիր քի տէօյիւթօրսուն » տէտիքտէ , « գարը սէն պօգ եէմէ , էկէր պունտան կէօրմիւլ օլմասա իտի , տահա տիւնքի պուղաղը նէ՞ պիլիր իտի . էվլատըն էքսիկլիկի իչին պապա թէքաիլը օլուր » տէմիչ ։

88. Պիր կիւն Հօճա համամա կիտէճէք օլուր , մէկէր եանընտա պիրաղ ագճէսի վար իմիչ . խըրսըղ գօրգուսունտան էվտէ պրագմայըպ , տիւչիւնէ տիւչիւնէ պիր ֆէնա պուլուր : Լվինին էօնիւն-

տէ պիր թէփէ վար իմիչ, ադճէյի պիր թօրպա ի-
չինէ գօյուպ վէ թօրպա իլէ սըրըղըն ուճունա պաղ-
լայըպ օ թէփէնին պաշընա տիքիպ, աշաղը էնէր
հօգարը պաղար քի նէ տէրսին՝ սըրըղըն ուճուն-
տան փարայը ալմագ միւմքիւն տէյիլ : Պու թէ-
փէքքիւլէր իլէ շաղ օլուպ պրագըպ կիտէր :

Խըրսըղըն պիրիսի Հօճայը տէնէթլէր իմիչ. Հօ-
ճա կիթտիկի կիպի սըրըղը էնտիրեր փարայը այըր
վէ ետրինէ պիրաղ էլէք թէղէյի աօլտուրուր Հօ-
ճա կէլիր պաղար քի փարանըն ետրինէ թէղէք տօլ-
մուշ՝ տէրէճէսիղ թասալանարագ, «պէ հէյ էլէօղ-
լու էլէք շու սըրըղըն պաշընա չըգտըն փարայը ալ-
տըն նէ իսէ նէ, լաքին շու տէօրթ այաղընը պիր
ետէրէ կէթիրտիյինտէ նա՞սըլ իչինէ սըչտըն» տէմիչ :

89. Հօճա պիր կիւն էլէ կէլիր իքէն իւչ տէր-
վիչ կէօրիւպ տավէթ իտէր քի «պույուրուն ֆա-
գըրհանէմիղտէ պիր պապա չօրպասը իչին» տէյի.
օնլարտա պունուն տիլէյինի գապուլ իտիպ կի-
տէրլէր : Պունլարը օտայա չըգարըպ, աշաղը էնէր
«գարը պիր գաչ միսաֆիր կէթիրտիմ շունտան
պիր չօրպա միչիւր» տէտիյի հալտէ, գարըսը խըրս-
լանըպ «էֆէնտիմ, եա՞ղ մը վար բիրինճ մի վար
քի կէլիլ չօրպա իսթէրսին» տէյի տարըլընճա,
«տարըլմա գատընըմ, շունտան պիր չօրպա քեա-
սէսի վէր » տէր : Գեասէի ալըպ կէլիր միսաֆիր-
լէրին եանընա «այըպ օլտու ամմա, բիրինճ իլէ
եաղ պուլմնսայըտըր էվտէ, սիղէ շու քեասէ իլէ
պիր չօրպա ետիրէճէք իտիմ » տէմիչ :

90. Պիր կիւն Հօճա քիլէրտէ պիր քիւբ արգա-

սընա կիրէր եաթար : Գըղը պիր շէյ ալմագ իչին
քիլէրէ կիրէր պաղար քի պապասը օնտա, պա-
պա նէյէ՞ օտայա կիրտին » տէյի սիւալ իտինճէ,
«ա՞ գըղ շու անանըն էլինտէն պէօյլէ գուրպէթ
ետրլէրտէ էօլէճէյիմ » տէմիչ :

91. Պիր կիւն ֆուգարանըն պիրիսի Հօճանըն
գարուսունու վուրուր. Հօճա «քիմ տիր» տէյի սի-
ւալ իտէր : Փուգարա «ճանըմ էֆէնտի աշաղը կէլ
պիր շէյ տէյէճէյիմ» տէր : Հօճա ինանըպ աշաղը
ինէր վէ «նէ՞ տիր » տէր . «ճանըմ մէրհամէթլի
էֆէնտիմ պանա պիր սասագա հիմմէթ էյլէ» տէ-
յինճէ, Հօճա թընմայըպ, «կէլ պէրապէր » տէր :
Փուգարա պէրապէր հօգարը չըգար, Հօճա ետրի-
նէ օթուրուր վէ «Ալլահ վէրսին» տէր : Փուգարա-
նըն ճանը սըղըլըպ «էֆէնտի նի՞չին աշաղտա տէ-
մէտին» տէյինճէ . «եա պէն հօգարտա իքէն սէն
պէնի նի՞չին աշաղը չաղըրտըն» տէմիչ :

92. Պիր կիւն գարըսը Հօճանըն ճիյէրինի աճըթ-
մագ իչին չօրպայը շիտտէթլիճէ գայնատըր սուֆ-
րայա օթուրուրլար Գարը չօրպանըն սըճագ օլտու-
ղունու ունուսուպ պիր գաշըք ալտըղը կիպի պօ-
ղաղը եանար վէ կէօղլէրինտէն եաշ աղար : Հօճա
«նէ՞ օլտու » տէտիքտէ, «եա, անամ րահմէթլիք
չօրպայը չօգ սէվէր իտի տէ օնուն իչին աղլէրիմ»
տէր : Հօճա կէրլէք զանն իտուպ գաշըղը աղղընա
գօտուղու կիպի կէօղլէրինտէն լէպլէպի կիպի եաշ
աղմաղա պաշլար : Գարըսը «նէյէ՞ ալլարսըն» տէ-
տիքտէ, «եա, ուղուրսուղ անան էօլիւպ տէ սէնճի-
լէյին էվլատը գալտըղընա աղլարըմ » տէմիչ :

93. Պիր կիւն Հօճա պիր թագըմ սօխթալէրէ րասթ կէլիպ, պու անլէրէ «պույուրուն պիզէ կի-տէլիմ» տէյու էվին գաբուսունա կէթիրիպ, «սիզ պունտա տուրուն պէն իչէրի կիրէյիմ պագայըմ» տէյիպ, իչէրի կիրէր գարըսընա թէնպիհ խտէր քի «կիթ շու սօխթալէրէ եօլ վէր» տէյի: Գարըսըտա գաբույա չըգար վէ պունլարը կէօրիւնճէ, «քիմի իսթէրսինիզ» տէյի սիւալ խտէր: Սօխթալէր քէն-տիլէրինի զէվգլէնիյօր զանն իտուպ խըրսլանըպ «Սլլահը սէվէրսէն տիվանէ՞ մի օլտուն, Հօճա պիզի տավէթ էթտի, քէնտի շիմտի իչէրի կիրտի քի էվի տիւզէտէճէք իտի» տէրլէր: Գարըսը ինատ իտուպ «խայըր, Հօճա տահա կէլմէտի»: «կէլտի» վէլ հասըլ խայյի միւնաղաա իտէրլէր: Մէկէր Հօ-ճա պու նիզայի եօգարըտան տիյնէր իմիշ: Հէման պաչընը բէնճիրէտէն թաշրէ չըգարըպ «պէ հէյ ատէմլէր, նէ՞ գավկա իտէրսինիզ պէլքի կէօյնիւ եօղուտու տա էվին արտ գաբուսունտան չըգարը կիթտի» տէմիշ:

94. Քէօյիւլէրտէն պիրինին պիր օղլու տօղուպ կէօպէկի քէսիլէճէկի զէմաննարէթտինէ կէթիրիպ «էֆէնտի, պունուն կէօպէկինի սէն քէս, էլլէրին միւպարէք տիր» տէրլէր: Օլ տախի «բէք էյի» տէյերէք կէօպէկինի չէքէր գօբարըր քի պիր պէօ-յիւք տէլիք աչըլըր: Հէր քէս աղլայարագ «վա՛հ էֆէնտի, նիչին իթտին» տէտիքլէրինտէ, «խալթ էթմէյին էլիմ միւպարէք տիր զարարը եօգ, օլ-մազաս կէօթիւնիւն տէլիյի պու օլտուն» տէմիշ:

95. Հօճանըն օղլու պիր կիւն «պապա պէն սէ-

նին տօղտուղունու պիլիրիմ» տէր: Անասը տարը-լըպ «նէ խալթ խտէրսին վէլէտիզինա» տէտիքտէ, Հօճա «ա՛ գարը սէն խալթ էթմէ, նէ՞ վար, օղլան ագըլըճա սըր, պիլէտէ օլուր» տէմիշ:

96. Սիվրի Հիսարըն գատըսը զայէթ պէքրի օ-լուպ՝ հէր կիւն պաղտա իչիպ իչիպ մէսթ ու սէր-խօշ օրուպ զայ ագըլ եաթար ըմըշ: Պիր կիւն տէ-պու հալտէ իքէն Հօճա Նասրէթտին քէնտի շայիր-տի Ահմէտ իլէ գատընըն պաղընըն էօնիւնտէ կէ-չէր՝քէն պագար քի գատը զայ ագըլ եաթմըշ: հէ-ման կիտիպ պինիչինի վէ պէլինտէն սաաթընը ա-լըր՝ ճիւպպէյիտէ կիլինիր էվէ կէլուր: Նէտէն սօն-րա գատը էօթէտէ օյանըպ պագար քի պինիչի իլէ-սաաթը եօգ, գալգըպ չէհիրէ կէլիպ տէօրտ թա-րաֆա գապթիլէլէր իրսալ իտէր քի պինիչիմի պու-լուն կէթիրին տէյի: Օնլարտա Հօճանըն արգասըն-տա կէօրիւպ Հօճայը գաբտըգլարը կիպի գատընըն էօնիւնէ կէօթիւրիւրլէր: Գատը «Հօճա սէն պու-նու ներէտէն ալտըն» տէյի սօրունճա, Հօճա պաչ-գա պիր ճէվապ պուլմայըպ «է . . . է . . . ֆէնտիմ» «էյ նէ՞ տիր սէօյլէ պագալըմ» Հօճա պիրագ տիւ-չիւնտիւքտէն սօնրա, «էֆէնտիմ պիղիմ Ահմէտ ի-լէ կէչէր՝քէն պիր պաղտա պիր գըզըլպաչ իչմիշ իչ-միշ մէսթ ու մէտհուշ իւրեան եաթթըյօր ըտը, Ահ-մէտ կիթտի պինիչինի ալտը, վէ պէնտէ կիլտիմ, էկէր սէնին խտ ալ» տէյինճէ, գատը պու բէ-զիլիկի քէնտիսինէ տիւչիւրմէյուպ «խայըր պու-պէնիմ պինիշ տէյիլ տիր» տէմիշ:

97. Պիր կիւն Հօճա պիր սու քէնարընտա եա-

Թրպ քէնտինն էօլմիւշ սուրէթինէ գօր, պիր առէմ կէլիպ «աճապա պու սուտան կէլմէնին զօլայ եօլու հաճկըսըտըր» տէյի տիւշիւնիւր՝քէն, Հօճա պաշընը գալտըրըպ «պէն սաղ ի.քէն շու եօլտան կէշէր իտիմ, լա.քին շիմտի պիլմէմ» տէմիշ :

98. Պիր կիւն Հօճայը պիր աճէմի պէրպէր Թըրաշ իթտիյի վազըթ հէր ուստուրա վուրտուգճա քէսիպ վէ.քէսիլէն եհրէրէ բամպուգ եարըշտըրըրըմըշ: Թըրաշ պիթտի.քաէն սօնրա այնայա պագար քի պաշը պէյաղանմըշ՝ տարըըպ պէրպէրէ վաւրա վէրմէ.յիպ «պէ հէյ առէմ պաշըմըն եարըսընա բանպուգ է.քտին պէնտէ վարայըմ՝ պու բարայըլա քէթէն է.քէյիմտէ սօնրա օրթագ օլուրուզ» տէմիշ :

99. Պիր կիւն Հօճա եալան շահիտի.ք իշին մահ.քէմէյէ կիտէր: Օրատա Հօճանըն շէհատէթ իտէճէկի առէմ «էֆէնտիմ ֆիլան առամ պէնիմ շու գատար պուղտայըմը չալտը, իշթէ պուղտայ օլտուղունա շահիտիմտէ վար» տէմիշ. գատը «պէօյլթ՝միտի» տէյինճէ Հօճա «էվէթ էֆէնտիմ ֆիլան առէմ պունուն արբասընը չալտը» տէր, օլ պիրիսի շաշըրըպ «Հօճա եաղընը սէօյլէտին» տէյինճէ, «պէ հէյ առամ եալան օլտուգտան սօնրա իսթէր արփա օլտուն իսթէր պուղտայ» տէմիշ :

100. Պիր կիւն Հօճա գույույա սու չէ.քմէյէ վարըր կէօրիւր քի այըն շավգը գույույա վուրմուշ, հէման այ գույույա տիւշմիւշ պունու չըգարմալը տէյերէ.ք, պիր ուրկան պիրտէ չէնկէլ ալըր վարըպ գույույա սալար, չէնկէլտէ պիր Թաշա Թագըլըր. Հօճա զօր իտուպ, Թէ.քրար զօր իտէր՝քէն ուրկան

Գըրըլըպ արգասը իւզէրինէ տիւշէր, պագար քէպ կէօյտէ տուրմուշ «համտ ու սէնա օլտուն չօգ զահմէթ չէ.քտիմ՝ ամմա այտա եհրինի պուլտու» տէմիշ :

101. Պիր կիւն Հօճանըն քէնճիրէսինին էօնիւն. տէ պիր ճիյերճի տուրուր՝քէն, Հօճա քէնճիրէտէն սարգըլըպ ճիյերին պիրիսինի շարբաճաղը վագըթ պաշ իւսթիւնէ ճիյէր էլինտէ սօգաղա տիւշէր՝ ճիյերճի իշին ապընը պիլմէյիպ «Հօճա պու նէ՝ հալտըր» տէյինճէ, «հայտէ օլլում հայտէ՝, աճէմի չայլագ պու գատար ուշար» տէմիշ :

102. Հօճանըն գօմշուլարը Հօճայա էշէ.ք չաղըրըրէր իմիշ, Գարըսը պու լագըրալը հագը իթմէյիպ տայիմա Հօճայա «ատընը տէյիշթիւր, եօգաս սէնի պօշարըմ» տէյի ճէպը իտէր իմիշ: Հօճա արթըգ գարըսընըն արբարըրընը տիյնէմէյէ թագաթը գալմայըպ, պիր կիւն մահալլէլիյէ զիւսթէթ իտիպ «ատըմը տէյիշթիւրին» տէյի րէճա իտէր: Անլէրտէ պունուն առընա սըփա գօրլար, հէր քէս տաղըլտըգտան սօնրա, գարըսը կէլիպ առընը նէ գօյտուղարընը սիւալ իթտիկինտէ «սըփա գօյտուլար» տէյինճէ, գարը իըրսլանըպ «հէյ պուտալա ահմագ, շաշգըն հէրիֆ շու գատարընըտա մը ֆէրգ իտէմէտին քի պէօյիւյէ պէօյիւյէ էշէ.ք օլուր» տէմիշ :

103. Պիր կիւն Հօճա Թօրպա իլէ եօղուրտ ալըպ պիր էն.քաէրտէն աշաղը ասար, պու վէճճ՛լէ եօղուրտուն սույու Թօրպատան տամլա տամլա սիւզիւլմէյէ պաշլար: Հօճա օթուրտուղու եհրտէ իըրսլանըպ «պրէ՝ եօղուրտ տամլամա շիմտի սէնի եարա-

ըրմհա» տէյի պաղըըըը չաղըըըը. տիյնէմէտիկի հալտէ գալգըպ էլաթի զիւքիւրիյէթի եօղուրտա պասար տէօքէր : Պիւ վագըթտան սօնրա խըըսը էնիպ՝ «չօգ իչէրէ կիրտին չըգտըն ամմա պէօյէ էիւզիւն ագ չըգտըըը եօղ իաի» տէմիչ :

104. Հօծա պիւր կիւն ախըըընա էնէր պագար քի էչէյի եօգ. սագըւնմըը զանն էտիպ, տօլապ տէրէք վէլ հասըլ սըչան տէլիկինէ գատար արար պուլամազ. աչաղը էնէր պագար քի գարու աչըգ, գաբունուն արգասընտա պիւր էչէք պաղըը, (մէկէր գարըսը էչէյի թիմար իթմէք իչիւն օրայա պաղըամըը), գարու աչըգ օլտուղունտան էչէյի գաչմըը մէմուլ իտէրէք, հէմանն օ էչէյէ պինիպ, եալլահ գաբուտան թաչրէ չըգար պաչլար գօչտուրմայա : Տօսթլարընտան պիրիսի րասթ կէլիպ, աճապա Հօծայա նէ՞ օլտու տէյէրէք, «հօւ, Հօծա՛ . . . պանա պա՛գ պանա» տէյի արգասընտան չաղըըըը Հօծա տուրուր. «ճանըմ՝ էֆէնտիմ, նէրէյէ պու աճէլէ կիտիչ» տէյի սիւալ իտէր. «ատամ պրագ Ալլահը սէվէրսէն, պիղիմ գարը գաբույը աչըգ պրագմըը, էչէյիմ գաչմըը» . «Հօծանէ՞ սէօյլէրսին իչթէ էչէյինէ պինմիչսին ա՛» տէյիննէ, «հա՛, իչթէ պուլտում, հա՛յ եէտի ճէտտինէ րահմէթ» տէյուպ, էչէյին գուլագըլարընտան թուլթուպ «հայ էչէք օղլու էչէք, գաբույու աչըգ պուլտունտա նէ՞րէյէ պէօյլէ աճէլէ գաչը յօրսուն» տէյիպ, էչէյի տէօյէ տէօյէ էվէ կէթիւրմիչ :

105. Հօծա էֆէնտի պիւր խանէտան եանընա չօպանըղա կիրիպ, օն գօյունն ալըը կէթիւրիւր :

Գօյունըլարը կէլտիւրիւր՝քէն ույգուսու կէլիպ պիւր աղածըն ալթընտա եաթար ույուր էօթէտէն պիւր գուրտ կէլիպ գօյունուն պիրինի բարչալար եէր : Նասրէթտին ույանըը պագար քի գօյունուն պիրի եօգ . վագըթ տախի կէչմիչ օլտուղունտան ալըը գօյունըլարը տօղրու էվէ կէլիւր : Աղասը կէլիւր գօյունըլարը սայար քի տօգուզ, Հօծայա սիւալ իտէր օ կէլիւր սայար «էֆէնտիմ, իչթէ օն թանէ տիր» տէր . աղասը կինէ սայար տօգուզ, խըըսըլանըպ «պրէ՛ չօպան, տիվանէ՞միսին. պու տօգուզ թանէ տիր» տէյիննէ, Հօծա տահա զիյատէ այագ պասըպ «խայըը, իլլէ օն թանէ տիր» տէր : Պունուն իւզէրինէ աղասը զօպուսու չէքիպ, պաս պասամմըսըն Հօծայա պիւր ալէա տայագ վուրուր իքէն, պիրիսի կէլիպ «պէ չօպան կէլ ինատ իթմէ քի տայագ եէմէյէսին» տէյիննէ, «կիթ հէրիֆ էվին եըգըլըն, տօգուզ տուր տէյիմտէ պիւր գօյունուն ճէրիմէսին՝մի չէքէյիմ» տէմիչ :

106. Նասրէթտին էֆէնտի, էվէնէ վագըթ գազ կէթիւրիւր՝սէ, գարըսը սէվտիյի իլլէ եէյիպ, ագչամ Հօծայա «գաղը քէօրէք եէտի, գուրտ եէտի, քէտի եէտի, սըչան կէթիւրտիւ» տէյէրէք, պիւր եալան իլլէ ալտատըը ըմըը : Արթըգ Հօծանըն եիւրէյինէ թահթ էտիպ պու գազ մատտէսի, պիւր կիւն՝ կինէ պիւր թանէ ալըը էվէ կէթիւրիւր, «գարը, չաբուգ չունու կէօղիւմիւն էօնիւնտէ այըղլա, գըղարթ եէյէճէյիմ» տէյիննէ, «քէք էյի էֆէնտիմ» տէյէրէք, գարըսը չաբուճագ գաղը թէմիղլէր գըղարտըը սուֆրայա գօր : Հօծա գօլլարընը սը-

ղայրպ աղղընըն սելլերի ագարագ սուփրանըն պաշընա կէչէճէյի վագըթ, գարըսը կելիպ, « ա՛յ գօճա, ծնու եալընըզ եեմէք կիւնահ տըր, հէմ եէյէմէզսին, կիթ պիր փուգարա կէթիրտէ օտա եէսին, եազըգ տըր » ֆիլան տէյինճէ, զալալը նասրէթտին ինանըպ, վէ գազըն բիշմիշ հազըր օլ տուղու իչին քէօրէքտէն քէտիտէն գօրգաճաղը օլմայըպ, սօգաղա չըգար պագար քի պիր տէրվիշ կէչիյօր : Եագաորընտան թութուպ էվէ կէթիրեր . հէման գարըսը գարչըսընա չըգըպ, « աման գօճա, աֆ էտէրսին, էքմէյիմիզ եօղումուշ, միսաֆիր իչէրտէ օթուրսուն, սէն չարուճագ կիթ էքմէք ալ կէլ » տէյինճէ, Հօճա քիւֆիւր իտէրէք կիտէր էքմէք ալմայա : Գարը միսաֆիրի սուփրանըն պաշընա օթուրթտուրուպ, քէնտիտէ գարչըսընա կէչիպ պաշար պիր տիմիր հալան էլի եաղլամայա, Տէրվիշ մէրագ օլուպ « գատըն օ էլի նիչին եաղլայօրսուն » տէյի սիւալ իտէր . գարը պիրաղ շէյլէ սանքի չէքինտիքտէն սօնրա, « էֆէնտիմ, պունու եաղլայօրում քի գօճամ շիմաի կէլիրսէ, սէնին տիւպիւրինէ սօգաճագ » տէյինճէ, տէրվիշ բապուճլարը կիլինտիյի կիպի պաշար գաշմայա : Պու արատա նասրէթտին կէլիպ պագար քի գարըսը գարուտա, տէվրիշ գաշըյօր, գարըսընա « նէ վար » տէյինճէ, « աման գօճա գօշ գօշ միսաֆիր գազը ալտը գաշըյօր » տէր, Հօճա էքմէքլէրի պրագաղը կիպի տէրվիչին արգասընտան դօշուպ գազտան վագ կէչիպ, պարի պիր բարչասընը եեմէք ումուտու իլէ « աման տէրվիշ պիր բարչա »

տէյերէք ծնու գօվալամատա օլսուն . Տէրվիշ իսէ սանքի պիր բարչա սօգայըմ զանն իտուպ, տահա պէթէր գօրգուպ գաշմատա օլսուն, պէրիտէ գարը կինէ սէվտիյի իլէ գազըն պաշընա կէչիպ սէկեահաթ իլէ եէմիչլէր :

107. Հէրիֆին պիրիսի գարըսընա սէօղ վէրմիշ քի « սանա պայրամտա պիր չիֆիթ փապուճ ալըրըմ » տէյի : Պայրամ կէլմիշ հէրիֆ փապուճու ալամամըշ . լաքին գարը պայրամըն նէ վագըթ օլտուղունու պիլէտիյինտէն, ալիմ էֆէնտիյէ « պայրամ նէ » վագըթ տըր, պու կիւն պայրամ տըր տէյօրլար սահլիճ մի տիր, գօճամ պիր փապուճ ալաճաք իտի ալմատը » տէյինճէ, Հօճա պիրաղ տիւչիւնտիւքտէն սօնրա, « հայտէ գըզըմ հայտէ, խալթ իթմիչլէր, պու կիւն պայրամ տէյիլ տիր, փապուճուն նէ վագըթ կէլիրտէ պայրամ օլ վագըթ տըր » տէմիշ :

108. Պիր կիւն Հօճա պիր զիյաֆէթէ կիտիպ, սուփրատա եէմէք եէր իքէն, պիր թապագ գօգմուշ պալըք կէթիրերլէր սուփրայա : նասրէթտին պու պալըքլարըն գօգմուշ օլտուղունու պիր ուսթալըք իլէ աղնաթմագ իսթէյիպ, պալըղըն պիրիսինի գուլաղընա կէթիւրիւպ սօնրա թապաղըն իչինէգօր օ պիրիտինի տէ կինէ քէզալիք գուլաղընա կէթիւրիւպ սօնրա աղղընըն էօնիւնէ կէթիրիպ, կէօյա պալըղըն գուլաղընա պիր շէյ ֆըսըլտար : Հէրքէս թաաճիւպ շէքէրէք « նէ » եաբայօրսուն Հօճա » տէտիքլէրինտէ, « սէքիզ կիւն էվվէլ գարընտաղըմ տէնիզտէ պօղուլտու իտի, պալըգլարա սօրտում քի

“գարընտաշըմը կէօրտիննի՞ւզմիւ հանկը թարափ-
տա գալար տէյի” իսէ, “պիզ տէնիզտէն չըգալը
օն պէշ կիւն օլտու, պիզ պիւմէյիզ, պիզտէն
սօնրա չըգանլարա սօր տէտիւթը” տէմիշ :

109. Պիր կիւն Նասրէթտին էֆէնտի, պիր չա-
նաղըն իչինէ պիրազ եօղուրտ գօր, վէ կէօթիւրիւպ
չարչտա պիրիսինէ սաթար ի.քէն “աղա՛, չօգ գա-
րըչտըրմայասըն հա՛ պօգու չըգար” տէր իսէ տէ,
օլ պիրիսի պիր շէյ աղնամայըպ, ալըր եօղուրտու
էվէ կէօթիւրիւր : Օրատա գաշըղը չանաղա տալ-
տըրտըղը կիպի պագար քի սահիհ իշ եաղնըշ :
Չանաղը ալըպ տօղրու Հօճայա կէթիւրիւր, վէ գալ-
կաեա պաշլայընճա. Հօճա կիւլէրէք “պէ՛ հէրիֆ,
պէն սանա տէ՞մէտիմ՝ մի քի, չօգ գարըչտըրմա,
պօգու՛նու չըգարըրսըն” տէմիշ :

110. Պիր կիւն Հօճա համամտա երգանըր ի.քէն
խապէր կէթիւրիւրէր քի, “էֆէնտի, շիտաէթի սօ-
ղուգ օլուպ գարըն տօնմուշ” տէյի իսէ, Նասրէթ-
տին գահ գահ կիւլէրէք “սի.քտիւրին քէրաթալար,
պու հավատա ատա՛մ մը տօնար” տէմիշ :

111. Պիր կիւն պիմ էֆէնտի, օղլունու գարը-
սընա ալըպ խայլի նասիհաթլար վէրիպ թէքմիլ
իթտիքտէն սօնրա, օղլու “պապա սէն պանա նա-
սիհաթ վէրմէեէ պաշլայալըտան պէրի, գավու-
ղունա օթուղ ի.քի սինէք էնտի գալգտը” տէյինճէ
Նասրէթտին խըրպանըպ, “հէլէ պէն տէ շաշեօ-
րում քի նա՛սըլ օլմուշ քի, պիզիմ օղլան ագըլլան-
մըշ, տիգգաթլը տիյնէեօր տէտիքլէրիմի, մէկէր
սէնին ագլըն պէնիմ՝ գավուղումտա իմիշ” տէմիշ :

112. Պիր կիւն Նասրէթտին էֆէնտի պիր զիա-
ֆէթ վէրիւր մահալլէլիւթրէ : Պէշ ալթը թիւրլիւ
թամտան սօնրա բիլա կէլիւր օրթայա, միսաֆիր-
լէրտէն պիրիսի բիլաը եէր ի.քէն պիր բիրինճ տա-
նէսի տիւշէր սագալընըն իւղէրինէ : էօթէտէն խըզ-
մէթ քեարը “էֆէնտիմ կիւլ տալինէ պիւլպիւլ գօն-
մուշ տէսթիւնլէ հըֆղ իյլէ” տէյինճէ, աղասը ան-
նայըպ ուսուլ իլէ եաղըղընը չըգարըպ սագալընը
սիլէր : Հօճա պու թէրպիյէյէ բէք զիյատէ պէյէ-
նիպ գալգար ապտէսթ պօղմայա կիտէր. քէնէֆին
գարուտունուն էօնիւնտէ օղլու էլինէ սու կէթիւրիպ
երգանըր քէն թէնպիհ իտէր քի “պէն կիտէր սուֆ-
րանըն պաշընա օթուրուր բիլա եէր քէն սագալը-
մըն իւղէրինէ պիր գաշ բիրինճ տանէսի տէօ.քէրիմ,
օ վագըթ սէն տէ “բէտէր կիւլ տալինէ պիւլպիւլ
գօնտու տէսթիւն իլէ հըֆղ իյլէ, տէ” տէր. օղլու
“բէք էյի” տէյիպ, Հօճա սուֆրայա կիտէր օ-
թուրուր վէ մախսուս սագալընըն իւսթիւնէ պէշ
օն բիրինճ թանէսի տէօ.քէր : Օղլու գաֆիլէյի ու-
նուտուպ չարուճագ ֆի.քրինէ կէթիւրէմէտիյինտէն
“պապա քէնէֆտէքի սագալընա օլտու” տէմիշ :

113. Հօճա Նասրէթտին իչպիզ գալըպ օ եանա
պու եանա սէյիրտիպ, ըասթ կէլտիյի ատամա ըէ-
ճա էյլէր քի՛ քէնտինի պիր իշ պաշընա գօյսուն-
լար տէյի. պիր կիւն հէրիֆին պիրինէ ըասթ կէ-
լիպ, “աման էֆէնտիմ ըէճա իյլէրիմ քի պէնի պիր
ուստա եանընա գօյասըն, զիլա աճըրգտան գար-
նըմ տավուլ կիպի էօթիյօր, Ալլահ աշկը իչին օլ-
սուն” տէտիքտէ, հէրիֆ տիր Նասրէթտինի աճը-

յըպ, «սէնի պիր աշճը եանընա գոյմալը քի տոյա-
սըն», տէտի, Հօճա տըր «էֆէնտիմ պէն տոյամա-
յօրում տէմէք իսթէմէտիմ». իլլա պիր իշ օլտուն քի
պիր էքմէք բարասը դաղանըպտա դարնըմը տօյու-
րայըմ տէմէք իսթէտիմ» տէտիքտէ, հէրիֆ տիր
Նասրէթտինի ալըպ կէթիլտի պիր լօղանթաճը տօս-
թուն եանընա մըլսլատը, Նասրէթտին քէհէննի
քէնտինի ուսթատընա պէ յէնտիրմէք իլիւն մէրտի-
պանըն տէօրթ պէշ այաղը պիր եէրտէ ալըրտը վէ
թէնճիրէլէրտէքի եէմէքլէրի չափուք սաթմագ նի-
յէթի իլէ կէլէն միւշթէրիլէրէ, «եէյն աֆիլէթ-
լէր օլտուն, պէնիմ կիպի աճըղա օղրամայասընըզ»
տէյիպ եէմէքլէրի թիւքտիր իտի իսէ, հիշ պիր
քիմսէ չըգարըպ տա Նասրէթտինէ պէշ Օն փարա
պաքչիշ վէրմէղլէր իտի. պիր կիւն իւշ վէլէտիզնա
Հօճայա պիր օյուն իթմէք իշին լօղանթայա կիրիպ,
վէ եօգարքի գաթա չըգըպ, Նասրէթտինէ ասլա
սօլուք վէրմէյէրէք, էն աշաղա եէմէյի տօլտուր,
չըգ եօգարը էքմէք վէր» տէյիպ Հօճայը մէքիք
կիպի եօգարը աշաղա էնտիրիպ չըգարըրլար ըտը-
նիհայէթ լօղանթատա եէմէք պրագմայըպ թէնճի-
րէլէրի պօշալթ տըղտան սօնրա, կիտէճէք վագըթլէ-
րինտէ պիր մուարաղա մապէ յնլէրինտէ գօթուր քի
«Հօճանըն պաքչիշի վէ եէմէքլէրին բարասը պէն վէ-
րէճէյիմ» տէյի. օլ պիրի «եօգ պէն վէրէճէյիմ»
տէրքէն, Հօճա պագտը քի պու մարաղա պէօյիւ-
մէքտէ, մապէ յնլէրինէ կիրիպ, «էֆէնտիլէրիմ կէ-
լին էօյէ իթմէյին, կէօղիւմիւ պաղարընըզ, պէն
հանկընըզ եկեր էլէ կէչիրիթսէմ բարալարը տա օ

վէրսին» տէտիքտէ, պու սէօլ վէլէտիզնալարըն ի-
չինէ բէք եարայըպ «հայտէ պագալըմ» տէտիլէր.
վէ Հօճանըն կէօղլէրինի սըգը օըգը պաղայըպ ես-
վաշճաճըգ քէնտիլէր պիրէր պիրէր ֆիրարէ եիւզ
թութտուլար. կէլ կէլէլիմ Նասրէթտինէ. ախ շուն-
լարըն իւշիւնիւ տէ պիրտէն թութսամ տա հէրսին-
տէնտէ բարա ալսամ նիլէթի իլէ Հօճա տըր կէօլ-
լէրի պաղը օ եանա պու եանա սէ յիրտիքտէն քէն-
տինի գուրուլան սուֆրայա չարփտը վէ ալթը իւս-
թիւնէ չէվիրտի, վէ գըրըլմամըշ պիր չէյ պրագ-
մատը. պու բաթըրթըտան ուստասը եօգարը գօշուպ
պագարքի օրթալըք ալթ իւսթ, Հօճա տըր պուլուն
այաք սէսինի իշիթտիլի կիպի, ուստասընըն իւղէ-
րինէ սէյիրտիպ «հէ իշտէ թութտում, փարալարը
սէն վէրէճէքսին» տէյիպ կէօղիւնիւն պաղը աշաղը
չէրտի պագտը քի, թութուլան քէնտի ուստասը,
օրատա շաշըրըպ նէ տէյէճէյինի պիլէմէտի, վէ
պու իշին տիւպարա օլմասընը ֆէհմ իտիպ, ուս-
տասը «պու նէ» տիր» տէյի սիւալինտէ, «նէ օլա-
ճագ, սէն տէ պէնիմ կիպի քեօր օլմա՞տըն եա.
միւշթէրիլէրին եէտիլէր իշտիլէր վէ սուֆրանը տէ-
վիրիպ գաշտըլար, պէն տէ էքսէլէրինտէն սէյիր-
տիպ թութարքէն սէն գարըմա չըգտըն. իմտի
փարալարը սէն վէր քի էօյրէնէսին» տէմիլ :

114. Կիւնիւն պիրինտէ Հօճա Նասրէթտին իքի
քիւր բէքմէղ ալըպ էվին պօտուրուճունա էնտիր-
տի քիմսէ կէօրմէսին տէյի, վէ քէօշէնին պիրի-
սինտէ եէրլէշտիրտի. պիրինին աղը սըգըճա գա-
փատըգտան սօնրա աղընը տախի մէօհիւրլէտի,

վէ օլ պիր քիւբտէն պաշատը գուլանմայա , վէ գարըսընա աւլա պիր տամլա վէրմէզ իտի . գարըսընըն թաքէթի գալմայըպ . պագտը քի օլ պիր քիւբիւն աղզը մէօհիւրի աղզընտան ալընամազ . աշաղըսընտան պիր ուփաք տէլիք աչըպ վագըթ վագըթ ծնտան պիր գապա ագտըրըպ ալըրտը . Հօճանըն պէրիքի քիւբ պիր կիւն թիւքէնիպ , մէճպուր օլտու օլ պիր քիւբիւ աշմաղա , պագտը քի մէօհիւր եէրինտէ . չեօզտիւ վէ աղզը աչըպ պագտը քի քիւբ եարըսընա էնմիշ . պու իշի կէօրիւնճէ պիր փաթըրթը տըր գօբարտը . պու վէլվէլէտէն գարըսը տըր աշաղը էնիպ , «նէ՞ օ Հօճա, նէ՞ օլտուն» տէլինճէ , «նէ՞ օլաճաղըմ, պէն շու քիւբիւն աղզընը մէօհիւրլէտիմ քի քիմնէ չալմասըն տէլի . իմտի մէօհիւր եէրինտէ ամմա բէքմէզ եարըսընա էնմիշ , պու նէ՞ հալ տըր» տէլինճէ գարըտըր «Հօճա օլմայա քի աշաղտան տէլիպ ալմըջ օլտունլար » տէլինճէ , Հօճա տըր հըրայանըպ « պէտիվանէ գարը , ալթընտան էքսիլմէմիշ , իւսթիւնտէն էքսիլմիշ տիր » տէմիշ :

113. Պիր կիւն Հօճանըն գարըսը էթ սըմարլամըշ ըսա տա , Հօճա տըր բազարա վարըպ ճէպինիթ եօգլար քի փարասը էթէ եէթիշմէյէճէք , պու մինվալ իւզրէ տիւշիւնիւրքէն պիրինէ ըասթ կէլիպ պիր գաշ բարա էօտիւնճ իսթէտի , հէրիֆ տիր Հօճայա գաբըրմամագ իշիւն «բարայը նէ՞ եաբաճագսըն» տէտիքտէ , Հօճա տըր «էվտէն էթ սըմարլամըլար ճէպիմ տէլիք օլտուղունտան իշինտէ գալանբարա եէթիշմէյօր» տէլինճէ . հէրիֆ տիր , «պօրճ

նէ լաղըմ, էթ օլմասընտա ճիլէր օլտուն նէ՞ օլուրտէլիպ , Հօճայա ճիլէր ալմագ թէքլիֆ էտէր վէ գասապտան ալը վէրիւր . մէկէր էվտէ ճիլէր փիշիւրտիքլէրի եօղըմըշ , թէրթիպլինի սօրար , վէ էօյրէնտիքտէ զիհնինէ կիւվէնէմէլիպ , վէ հաղըրտատա քեաղըտ օլմատըղընտան էլինին իւզէրինէ թէրթիպի եազտը , վէ էվէ տօլլու կիտէրքէն , նակէնիտէ էլինին իւզէրինտէքի եազտըլը թէրթիպի եալայըպ , « ճիլէրի գափտըն ամմա թէրթիպի պէնտէ գալտը . վար իշտէ շիլ եէ քի կէպէրէսին» տէլէրէք , չայլաղըն էնքսէսինտէն զէվլլէնտի :

116. Պիր կիւն Հօճա իւրեասընտա քէնտինի մէմչէհանէտէ սանըպ , պիր էլիճէ տօնունա դօլու վէրիւր . սապահլայըն ույանըպ պագագար թի , նէ պագարտըն սիահ չարշաֆ գըրմըղըյա պօյանիւրը , պունա պիր չարէ տիւշիւնիւրքէն , գարըսը իւսթէ կէլիպ , « Հօճա տահա եաթա՞րմըսըն » տէտիքտէ , Հօճա տըր զիհնինի շաշըրըպ «կիթ պէ գարը պէնիմ՝ տիւշիւնճէմ՝ պանա էլ վէրիւր» տէտի . գարըսը տըր « նէ՞ օ տիւշիւնճէն » տէտիքտէ , Հօճա տըր «գարը պու կիճէ պիր իւրեա կէօլտիւմ, եաթաղըմըն իշինտէ պիր փուլլուգ շիշէ գօյմուշլար , շիշէնին աղզընտա պիր տէ եումուրթա վէ օլ եումուրթանըն իւզէրինտէ պիր սէլվի աղաճը տիքմիշլէր , վէ սէլվի աղաճըն թա թէփէսինտէտէ պիր եիւքսէք մինարէ եաբըպ , պէնի օլ մինարէնին թէրէսինտէ օթուրթմուշլար ըտը , պէնտէ գօրգումտան թիրթիր տիթրէյօրուսուտմ , եա պէնիմ եէրիմտէ սէն օ

լայրտըն նէ՞ եափաճաղըտըն, տէտիքտէ գարըսը
տըր « սէնին եէրինէ պէն օլայըտըմ եէրիմէ իշէրի-
տիմ » տէմիշ . Հօճա տըր գարըսընա « գարը պօգ
եէմէ սէն իշէտիքտէն սօնրա պէնտէ սըչտըմ . կէլ
թէմիզլէ » տէ յիպ , պօգու մէ յտանա չըգարըր :

117. Պիր կիւն Հօճանըն ճանը պագլավա իսթէ-
յիպ, « գարը խալթ իթմէ պիր պագլավա եափտա
օթուրուպ եէ յէլիմ » տէտիքտէ, գարըսը տըր « Հօ-
ճա տիվանէ՞ մի օլտուն, ունումն՞ւզ մը վար, շէքէրի-
մի՞զ մի վար, քէօմիւրիւ մի՞զ մի վար, եաղըմը՞զ մը
վար նէ՞ վար . էվվէլ եէ յէճէք էքմէք պուլարմտա,
պագլավա սօնրայա դարըն » տէմէսինտէ , Հօճա
տըր « գարը ումուտունու Սլլահտան քէսմէ , հէր
պիր շէյին պիրէր եօլու վար, տիւշիւնսէք պուլու-
րուզ » տէ յիպ, վէ պաշ պաշա վէրիպ պաշլատըլար
տիւշիւնմէյէ , մէկէր գարըր գօմշունուն էվինտէ
տիւշիւն սուֆրասը գուրուլմուշ վէ պիր թագըմ հա-
զըր եէ յիճի ալայը էթրաֆընա տիզիլմիշ իմիշ : Հօ-
ճա տըր պաշը եօգարըր ալըպ պունու կէօրտիւք-
տէ , գարըսընա թէնպիհ իյլէտի քի գարը պէն վա-
րայըմ պիր սիւփիւրկէ սափը արամագտա օլայըմ .
սէնտէ կէօգիւնիւ փէնճիրէտէն տիւշիւն սուֆրասը-
նա տիք . պագլավա թէփսիսի կէլտիկինտէ , էօք-
սիւր պէն գօշար կէլիրիմ , վէ սէնինլէ պիր պօգ-
տան գավկայա սավաշըպ , քէհէննի էլիմտէն գա-
չար միսալի կիթ տիւշիւն էվինէ կիր, պէնտէ էնք-
սէնտէն եէթիշիրիմ , էլպէթ պիրի պարըշտըրըպ
սուֆրալարընա ալաճագլար . օլ վագըթ էթրաֆա
մէթրաֆա ասլա պագմայըպ հա պրէ փարմագ սալ-

լայալըմ տէ յիպ, պունլար տըր բաթըրալըր գօբար-
տըլար . գարը էօնտէն , Հօճա սօբա էլտէ էնքսէ-
տէն գօշա գօշա տիւշիւն էվինէ կիրտիլէր . տիւշիւն
ահալիսի սուֆրայը պրագըպ աշաղըր գօշտուլար ,
գարըրը Հօճանըն էլինտէն գուրթարըպ , վէ եէ-
մէքլէրի սութմամագ իշին պունլարը սուֆրատա
օթուրթտուլար . Հօճա իլէ գարընըն եէրի գարըր-
ըրգըր տիւշիւպ, « ա՛խ եէզիտ գարը » տէ յիպ, Հօ-
ճա պաշլատը պագլավայըր աթըշտըրմայա . ահալի
« խըրսլարընը պագլավատան ալըեօրլար » տէ յիպ
թընմաղլար ըտը . պիր տէ Հօճա տըր պագտը քի
էօնիւ թարաֆընտան պագլավա թիւքէնտի , օ պիր-
լէրին էօնիւնտէն ալսա այըպ , անիտէ թէքսինին
քէնարընա էլ աթըպ , « ա՛խ եէզիտ գարը սէնին
իքի գուլագլարընտան շու միսալի թութայըտըմ
տա պաշընը ֆըրըլտաք կիպի շէվիրէ յիտիմ տէ յիպ
թէքսինին սօլու թարաֆընը էօնէ կէթիրտի , օլ
պիրլէրի « էթմէ գըլմա » տէտիքլէրինտէ , « էթտիմ
կիթտի , արթըգ սօգունմամ , գարը չաբուգ իթ
տէ պունլարըն տուասը իլէ շունտան սավուշալըմ »
տէ յիպ, պիր թէքսի պագլավանըն ալթընտան կի-
րիպ , իւթիւնտէն չըգտըլար . Հօճանըն գարընը
շիշիպ, եօլտա կիտէրքէն կէօրէնլէր , « նէ՞ օ խայր
օլա , գարընըն նէյէ՞ շիշմիշ » տէտիքլէրինտէ , Հօճա
տըր , « սիզէ նէ՞ . գարընըմ շիշմիշ իսէ վարսըն
քէնտի տիւշիւնսիւն » տէմիշ :

118. Պիր կիւն Հօճա էշէյիլէ պաղա կիտէրքէն
իքի խըրսըզ Հօճանըն էշէյի չալմագ միւրատըր իլէ
խըրսըզըն պիրի եավաշայըն էշէյին աղզընտան կէ-

մի չըզարըպ քէնտի աղղընա թագար, վէ օլ պիրի էչէ յի արըպ սաւլուշուր. պիրազ պէօյլէ կիթտիքտէն սօնրա, էչէք օլան խըրսըզ տըր տուրուր. Հօճա եուլարը գօրլայըպ պագար քի էչէք եիւրիւմէզ օլ մուշ, տէօնէր էնքսէսինէ քի էչէք ատամ օլմուշ. Հօճա տըր շաչըրըպ, « ա՛ գուզում, էչէքլիքտէն նէ զիյան կէօրտիւնտէ ատամ օլտուն » խըրսըզ տէր քի « պէն էվվէլինտէն ատամ ըտըմ վէ պիր էֆէնտի եանընտա խըզմէթ քեար, պիր կիւն էֆէնտիմ էթտիյիմ խըզմէթէ պէյնմէյիպ պանա պիր չօգ տաւըլըրգտան սօնրա պիր իհսան էտէր կիպի էչէկ օլմագ էմր էթտի, մէկէր նէֆէսի տէյմիշ պանա. անիտէ էչէկ օլտում, սօնրա կէօթիւրտիւլէր պէնի մէզաթտա սաթտըլար քի սէն ալտըն. վէ շիմտի ճէզամըն վագթըր թէմամ օլուպ եէնիտէն ատամ օլտում տէտի. Հօճա տըր էչիւնքի պէօյլէ իսէ էզատ օլ վէ պագքի եէնիտէն էչէք օլմայասընտէյի նասիաթ վէրիպ աղղընտան եուլարը ալըպ գօյ վէրտի վէ շիւնքի Հօճայա պիր էչէկ լաղըմ ըտը, էրթէսի կիւն պիր էչէկ ալմագ նիյէթիլէ վագարա վարտըգտա, քէնտի էչէյի ծնտա կէօրտիւքտէ, եանընա վարըպ գուլաղընտան աշաղը եավաշ սէս իլէ « կիտի չափկըն կինէ քի՞մ պիլիրնէ եափաընտէ թէքրարէն էչէկ օլտուն ատամըրգ սանա եարամազ » տէյիպ, եանընտան ուզագլանտըղընտա, էչէյի մէզատ էտէն թէլլալ Հօճայա տէր « պագ պու էչէկ սէնին իչինէ էյի կէլիր » . Հօճա տըր « օ էչէք պէնի թանըր պէնտէ էչէյի թանըրըմ » տէմիշ :

Խ Ի Թ Ա Մ

ՆԱՍՐԷԹՏԻՆ ՀՕՃԱՆԸՆ ԼԱԹԻՖԷԼԷՐԻՆԻՆ
Ֆ Ի Հ Ր Ի Ս Թ Ի

Նոմերօ	Սահիֆէ
1. Հօճանըն քիւրսիւյէ չըզըպ, ճէմաաթա իթտիկի սօրկույու.	3
2. Տէվէնին գօլու զանատը օլմամասը իչին, Հօճանըն անալիյի տուվայա տավէթ իթմէսի	4
3. Հօճանըն մինարէյէ չըզըպ ագչամ էզանը վէրմէսի	4
4. Հօճանըն լույասընտա տօգուզ ագճէ վէրիւմէսի	4
5. Հօճանըն մէզար թաշ իւզէրինէ չըփլագ օթուրմասը	5
6. Հօճանըն պօսթանըն պիրիսինի խըրսըզըղա կիրմէսի	5
7. Հօճանըն պիր հէվաճը տիւքեանընտան իչէրի սիւրսալ կիրմէսի	6
8. Հօճանըն չէօմէկ հիսապընը	6
9. Հօճանըն այը գըրըրպտա ելըտըզ եաբմասը	7
10. Հօճանըն չայտան գարըլարը կէչիրմէսի	7
11. Հօճանըն վալիյէ էրիք հէտիյէ կէօթիւրմէսի	8
12. Հօճանըն Տիարպէքիրէ կիտիպ գարբուզ սաթըն ալմասը	9
13. Հօճանըն էչէյինի զայպ իթմէսի	10
14. Հօճանըն տէվէտէն աշաղը տիւշմէսի	10
15. Հօճանըն եումուրթա սաթմասը	11
16. Հօճա ճամիտէ իմամըն սագալընտան չէքմէսի	11
17. Հէրիֆին պիրի ալուճումտաքի նէ տիր տէյու Հօճայա սիւալ իթտիյի մէսէլէսի	11
18. Հօճանըն պիթ բազարընտա կէզմէսի	12
19. Հօճանըն պօսթանտա նէրտիվէն սաթմասը	13

Նստեր	Սահիֆէ
20. Հօճանըն թավուգլարընըն եաս թութմասը.	12
21. Հօճա արապա չէքէն էօքիւզիւն պիրինի թէփէլէմէսի	12
22. Հօճանըն պիր կիւն պիր կիճէ մէմչէհանէտէ տուրմասը.	13
23. Հօճա աթա պինմէք իսթէյիպտէ պինէմէմէսի.	13
24. Հօճանըն դարալար կիյմէսի	13
25. Հօճանըն մէզար վասիյէթի	13
26. Էֆէնտինին օղլունուն ազլը գաչրումասը .	14
27. Հօճա համամտա թէլլազըն հայալարընա սարըլմասը	14
28. Հօճանըն հօրօզ կիպի էօթմէսի.	14
29. Չէչմէտէ Հօճանըն իւսթիւ պաչը պէրպաթ օլմասը.	15
30. Հօճանըն եէյէճէք գարբուգլարըն իւզէրինէ իչմէսի	15
31. Հօճանըն պէսլէտիյի գուզույու ահպապլա- րընա գուրպան կիթմէսի.	15
32. Հօճանըն էվինէ իւրըրզ կիրիպ , էչեալարը քէնտի մահալինէ թաչըմասը	16
33. Հօճա գօմչուսունտան ալտըզ գազանըն վէֆաթ իթմէսի.	16
34. Չօպան քէօթէյինին Հօճանըն իւզէրինէ համալ իթմէսի	17
35. Հօճանըն լէյլէյի գուչա պէնզէթմէսի . . .	17
36. Հօճանըն գարնը թութուչմասը.	17
37. Հօճանըն էօրաէք չօրպասը եէմէսի	17
38. Հօճանըն էլինտէքի ճիյէրին լէյլէք գափմասը	18
39. Հօճանըն իրէ ուն սէրմէսի	18
40. Հօճանըն հասթասը էօլտիւքտէն սօնրա տի- րիւմէսի	18

Նստեր	Սահիֆէ
41. Հօճանըն էչէք պաչընըն իւզէրինէ իրլիք սարըպտա սաթմասը	19
42. Հօճա հէրիֆին պիրի քէնտինէ պէնզէտիպ- տէ մուհապպէթ իթմէսի	19
43. Հօճա քիւրտ պէյէն սուֆրասը ալթընտա օ- սուրմասը.	19
44. Հօճա , թավուգլարընը սաթմազա Սիւրի- հիսարէ կէօթիւրմէսի	20
45. Հօճանընֆինճանճըգաթըրլարըն իւրքիւթմէսի	20
46. Հօճա , չըրազընը գուրտ ինինէ սօգմասը .	21
47. Հօճա աղաճտա օթուրտուզու տալը քէսմէսի	21
48. Հօճա , ախըր գազար՝ քէն , պիր ախըր տօ- լուսու էօքիւզ պուլմասը	23
49. Հօճանըն իքի էվլի դըզլարըն սիւալլէրինէ ճէվապ վէրմէսի.	23
50. Հօճա , ալը արապա թէքէրլէյինէ պէնզէթ- մէսի	23
51. Հօճա Սլլահտան պին ալթուն տիլէք իթմէսի	24
52. Հօճանըն էչէյինին զըրլանմասը.	25
53. Հօճա , քիւրքիւն էթէյինէ թամամ իքրամ իթմէսի	25
54. Հօճանըն հէր կիւն պայրամ օլմագ իչին իթ- տիյի նիազի	26
55. Հօճանըն բազարա սաթը իչին ինէք կէօ- թիւրմէսի.	26
56. Հօճա սարըզըն ուճու արայըպ պուլամամասը	27
57. Հօճա , էչէյինէ հալվարմասը	27
58. Հօճանըն ճիւպպէսի , էչէյին իւզէրինտէն ղայպ օլմասը.	27
59. Հօճա մէրքէպին կէօթիւնէնըչատիր սիւրմէսի	27
60. Հօճանըն գարըսը էվիմիզէ իւրըսը կիրմիչ	

Նոմեր	Սահիջի
	տէյիպ Նասրէթտինի ուշանտըրմասը . . . 28
61.	Հօճանըն էլի պաղը պուզ քէսիւմէսի . . . 28
62.	Հօճա էօքիւզիւնիւ քէլքին պիրինէ Ֆիրուլթիթմէսի . . . 29
63.	Հօճա էչէյինի տաղ պաշընտա գուրտա ետտիրմէսի . . . 30
64.	Հօճա մէրքէպլին գուրուղունու քէսիպ հէյպէյէ աթմասը . . . 30
65.	Հօճա կիճէ վազթը միսաֆիրլիքտէ սաղ եանը հանկըսը օլտուղուն պիլէմէմէսի . . . 31
66.	Հօճա տէլինմիչ ճէպինտէն փարա չըգարըպ կէօլ գուրպաղըլարընա սէրփմէսի . . . 31
67.	Հօճա էօքիւզիւնէ պինիպ, Վալի իլէ ճիրիտ օյնամայա կիթմէսի . . . 31
68.	Վալի Հօճանըն երկզիւնէ տօղրու անգարմասը 32
69.	Հօճա գըզարտըլմըչ պիր գազ Վալիյէ հէտիյէ կէօթիւրմէսի . . . 32
70.	Հօճա գավկա սէյրինէ սէյիրտիպ եօրղանը իւստէ վէրմէսի . . . 33
71.	Հօճա քէնտի չօճուղուն իւզէրինէ իչէմէսի . 34
72.	Հօճա պահչէտէ սէրիւմիչ գաֆտանըն խըրսըզ սանըպ, օգ եայ իլէ տէլիք տէլիք տէլմէսի 34
73.	Հօճա պիսմիլահի իլէ խըրսըզը էլէ կէչիւրմէսի 34
74.	Հօճա էօքիւզիւն պուլնուղու իւզէրինէ օթուրմասը . . . 35
75.	Հօճա գարըսընա տահա կիտէյիմ մի, տէյուհապէր իրսալ իթմէսի . . . 35
76.	Հօճանըն էվէ կէթիրտիյի ճիյէրլէրին սըր օլմասը . . . 35
77.	Հօճա սապօնունու գարկայա գարտըրմասը. 36

Նոմեր	Սահիջի
78.	Հօճանըն օղլունուն ագըլը վէ ֆէրասէթլի ճէվապը . . . 36
79.	Հօճա պալըգ աղըն իչինէ քէնտիսինի աթմասը 36
80.	Հօճանըն աղաճա չըգտըղը վագըթ փապուճլարըն գօյնունա սօգմասը . . . 37
81.	Քէօյլիւնիւն պիրի Հօճայա հէտիյէ կէթիրտիյի պիր թավչանըն մէնգըպէսի . . . 37
82.	Հօճա էվինէ միսաֆիրլէր տավէթ իտիպ քէնտինին ալըպ երարիւյի վէրմէսի . . . 37
83.	Հօճա աթընա թէրսճէ պինմէսի . . . 38
84.	Հօճանըն էթէյի իւզէրինէ միւրէքքէպ տէօքիւրմէսի . . . 38
85.	Հօճանըն ճամիտէ անալիյէ իթտիյի վաղը . 38
86.	Հօճա մուհաքէմէտէ պիր քէլպ տավասը քէսմէսի . . . 39
87.	Հօճանըն պուզաղըսըն չըլտըրմասը . . . 39
88.	Հօճա եանընտաքի անճէնին խըրսըզ էլինտէն հըֆղ իթմէսի . . . 39
89.	Հօճա տէրվիչլէրի էվէ տավէթ իտիպ, պօչ քեասէ իլէ չօրպա իչիթմէսի . . . 40
90.	Հօճա քիւբիւն էնքսէսինտէ Ղուրպէթլիք չէքմէսի . . . 40
91.	Յուգարանըն պիրի Հօճայը էվին գարուսունա գատար էնտիրմէսի . . . 41
92.	Հօճանըն շիտտէթլի սըճազ չօրպա իչմէսի . 41
93.	Հօճա սօֆտալարը էվէ տավէթ իտիպ, գարըսընա սէֆա կէլտինիզ տէտիրթմէսի . . 42
94.	Հօճանըն կէօպէք քէսմէսի . . . 42
95.	Հօճանըն օղլու, պապասընըն տօղտուղու կիւնիւն պիւմէսի . . . 42
96.	Հօճա Սիվրիհիսար գատըսընըն ճիւպպէսինի չալմասը . . . 43

30 30

Նամեր	Սահի
97. Հօճանըն սու քէնարընտա էօլիւ հիյէթինտէ հաթմասը	43
98. Հօճանըն թրաշ օլմասը	44
99. Հօժանըն հալան շահիտլիյի	44
100. Հօճանըն այը գույուտան չըդարմասը	44
101. Հօճա բէնճիրէտէն իթաիդի ճիյէր խըրսըզլըզը	45
102. Հօճանըն իսմի տէյիշլմէսի	45
103. Հօճա հօղուրտ թօրպանըն ալթընտա պէր- պաթ օլմասը	45
104. Հօճանըն էշէյի դայպ իթմէսի	46
105. Հօճանըն չօպանլըգ իթմէսի	46
106. Հօճանըն գազլարը, գարըըր սէվտիքլէրիյէ հէմէսի	47
107. Գարընըն պիրի Հօճայա պայրամըն նէ՞ վա- գըթ օլմանըն սօրկուսու	49
108. Սուֆրատա Հօճանըն էօնիւնէ գօգմուշ պա- լըգ գօնուլմասը	49
109. Հօճանըն չանաղ իլէ հօղուրտ սաթմասը	50
110. Հօճա համամտա իքէն էվտէ գարընըն տօնմասը	50
111. Հօճա օղլունա պէյհուտէ հէրտէ իթտիկի նասիհաթլէր	50
112. Հօճա բիլավ հէրքէն սագալըն իւզէրինէ պիր գաշ բիրինճ թանէսի տիւշմէսի	51
113. Հօճանըն լօգանթաճը հանընա չըրագլըզը	51
114. Հօճանըն բէքմէզլին չալընմասը	53
115. Հօճա էթ ալմայա կիտէրքէն ճիյէր ալմասը	54
116. Հօճա տէօշէկինտէ փիսլէմէսի	55
117. Հօճանըն տիւյիւն էվինտէ պագլավա հէմէսի	56
118. Հօճանըն էշէյին չալընմասը	56

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0545254

